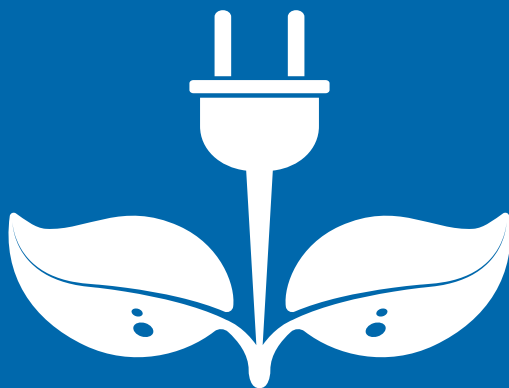

SZAKPOLITIKAI FÜZETEK

DR. MOLNÁR CSABA

ENERGIAFORRADALMAT MAGYARORSZÁGON

A DEMOKRATIKUS KOALÍCIÓ ENERGIAPOLITIKAI ALAPVETÉSEI

**Új Köztársaságért
Alapítvány**

TARTALOM

Előszó.....	3
Bevezető.....	4
I. FEJEZET – HELYZETELEMZÉS.....	6
1. Európai energiatérkép.....	6
1.1. Európa energiaellátása – globális trendek.....	6
1.2. Fosszilis energiahordozók – Európa kiszolgáltatott helyzetben.....	6
1.3. Az atomenergia-felhasználás jellemzői.....	7
1.4. Új energiaforrások – út az energiafüggetlenséghez?.....	8
2. Nemzetközi trendek.....	10
2.1. Németország.....	10
2.2. Dánia.....	11
2.3. Lengyelország.....	12
2.4. Kína.....	12
2.5. Az Amerikai Egyesült Államok.....	13
3. Hazai energiatérkép.....	13
3.1. A magyarországi energiatérkép jellemzői.....	13
3.2. Magyarország lehetőségei az új energiatermelés terén.....	15
II. FEJEZET – AZ ÚJ ENERGIA-POLITIKÁNK ALAPJA ÉS PILLÉREI.....	17
4. Energiapolitikánk alapja – az Európai Energia Unió.....	17
5. Új energiapolitikánk pillérei – az energia nem csak zöld ügy!.....	18
III. FEJEZET – A DK „ÚJ ENERGIA PROGRAMJA” (ÚEP).....	24
A. Új energia a gazdaságban – a magyar energiafordulat.....	24
1. Új energia célszámok.....	24
2. Új energiaforrások atomerőmű helyett.....	24
3. Új energia a munkahelyteremtésben – különleges gazdasági övezetek és az új energia ipar.....	25
4. Új energia az adópolitikában.....	25
5. Új energia otthon – magadnak: egymillió napelem és házi szélenerőmű.....	26
6. Új energia otthon – másoknak.....	26
7. Új energiahatékonyság, mint külön energiaforrás.....	27
8. Gázstop három lépcsőben.....	27
9. Új távfűtés.....	27
10. Új energiatárolás.....	28

Kiadja az Új Köztársaságért Alapítvány
Felelős kiadó: Kolber István

B. Kutatás, fejlesztés, innováció.....	28
11. Egyetemi bázison alapuló kutatóhálózat, Magyar Energia Akadémia.....	28
12. Új energia innovációs alap létrehozása – befektetés a jövőbe.....	29
13. „Új energia” kísérleti projekt.....	29
C. Kormányzati struktúra.....	29
14. Új egységes energetikai kormányzás, Új Energia Fejlesztési bank.....	29
15. Új magyar energiatörvény.....	30
D. Az európai energia unió – a magyar energiabiztonság garanciája.....	31
16. Új magyar energia – szövetségben Európával.....	31
E. Új országimázs – Magyarország az új energia országa.....	32
MELLÉKLETEK	
1.sz. melléklet	
Az Európai Bizottság 15 pontos akcióterve az energia unió létrehozására.....	33
2. sz. melléklet	
A megújuló energiaforrások részaránya az EU tagállamainak energiaszerkezetében (százalék, 2004-2013).....	36

ELŐSZÓ

Az elmúlt időszakban az Új Köztársaságért Alapítvány (<http://ujkoztarsasagert.hu/>) fő feladata a Demokratikus Koalíció (DK) programalkotásában történő részvétel volt. Az Alapítvány szakpolitikai kabinetjeire támaszkodva született meg a Sokak Magyarországa címet viselő programjavaslat, amelyet a DK Elnöksége, majd azt követően a Kongresszusa is elfogadott mint vitaanyagot. (A programjavaslat elérhető: <http://ujkoztarsasagert.hu/wp-content/uploads/sokakmagyarorszaga.pdf>) Terveink szerint a párt programjának véglegesítése – széleskörű egyeztetést követően – várhatóan a 2018-as választások előtt történik meg. Az Új köztársaságért Alapítvány kabinetjei a részletesebb szakpolitikai elképzelések kidolgozásán munkálkodnak. Ezek megismertetése érdekében indítjuk útjára a Szakpolitikai Füzetek kiadványsorozatát, amelyekben olyan műhelytanulmányokat jelentetünk meg, amelyeket sem az Alapítvány Kuratóriuma, sem pedig a DK Elnöksége nem vitatott meg, melyek kizárólag a kabinetek elképzeléseit tükrözik.

Rendhagyó módon a jelenlegi kiadvány azonban egy olyan szakpolitikai javaslatot tartalmaz, amelyet Molnár Csaba a DK ügyvezető alelnöke, EP képviselője előterjesztésében a DK Elnöksége nem csupán megtárgyalt és elfogadott, de a javaslatok esszenciája a Sokak Magyarországa programjavaslatba is bekerült. Természetesen az energetikával kapcsolatos javaslatainkon is tovább dolgozunk, ezért bármilyen észrevételt örömmel és tisztelettel várunk a program@ujkoztarsasagert.hu e-mail címre.

2016. november 15.

Kolber István
elnök
Új Köztársaságért Alapítvány

BEVEZETŐ

Feje tetejére állt a világ. A szaúdiak napenergiába fektetnek olaj helyett, a németek bezárják az atomerőműveiket és annyi megújuló energiát termelnek, hogy fizetnek is érte, csak használjuk. Kínában minden nap egy focipályányi naperőművet adnak át, az amerikaiak napelemet szerelnek a Fehér Ház tetejére. Ismerjük fel: a huszadik században a szenet váltotta a kőolaj és a földgáz, a huszonegyedikben a fosszilis energiahordozókat váltják az új energiaforrások. Ez elkerülhetetlen.

Ehhez képest mi megragadtunk a fölgáznál, az atomerőműnél és az olajnál. Ha nem figyelünk a világ elmege mellettünk. De Gaulle tábornok mindig azt hirdette, hogy „az elkerülhetetlennek az élére kell állni”. A jelen ambiciózus szakpolitikai program célkitűzése pontosan ez: magyar energiaforradalmat hirdet. Nemcsak azért mert elkerülhetetlen, hanem mert hiszünk is abban, hogy ez a helyes út.

A megújulókkal megszüntetjük a magyar háztartások függését Oroszországtól, az energiabiztonságunk nem függne többet Putyin kezétől. A megújulókkal új munkahelyek tízezreit, olcsó rezsizámlákat és gazdasági fejlődést hoznánk a magyaroknak. Ehhez nem elég a „business as usual”, teljes energiafordulatra van szükség!

Molnár Csaba

ügyvezető alelnök, EP képviselő
Demokratikus Koalíció

A globális energiagazdálkodás fordulóponthoz érkezett: az ipari forradalom óta a modern gazdaság és társadalom alapját képező, bőségesen rendelkezésre álló olcsó szén, kőolaj, földgáz készletek mára számos országban megfogyatkoztak, miközben az energiaigények egyre növekednek. A 2014-ben kezdődött Ukrajna elleni orosz agresszió rámutatott Európa, s benne Magyarország fájó kőolaj- és földgáz-függőségére, kiszolgáltatottságára. A közel-keleti ingtag helyzet, illetve az a tény, hogy Oroszország az energiahordozók kereskedelmét politikai nyomásgyakorlásra próbálja használni, további kihívást jelentenek Európa energiaellátásának. A fukusimai atomkatasztrófát követően Németország, Svájc és Belgium az atomerőművek leállítás mellett döntött, a legtöbb kormányzat pedig átértékelte eddigi energetikai stratégiáját. A fejlett és fejlődő gazdaságok (beleértve Kínát, és a világ kőolajban leggazdagabb országát, Szaúd-Arábiát is) többsége napjainkra jóval többet fordít új energiaforrások kiépítésére, mint a fosszilis energiahordozókra és a nukleáris kapacitások fejlesztésére. Mindezen tényezők együttesen szükségessé teszik, hogy újragondoljuk Európát, s benne hazánk energetikai politikáját is.

I. FEJEZET – HELYZETELEMZÉS

1. EURÓPAI ENERGIATÉRKÉP

1.1. EURÓPA ENERGIÁELLÁTÁSA – GLOBÁLIS TRENDEK

Magyarország mérete, energiafüggősége, földrajzi elhelyezkedése miatt az új magyar energiapolitikát csak a globális és uniós folyamatokkal összhangban, nem azokkal szemben alakíthatjuk ki. Magyarország – méretéből adódóan – egyedül nem képes alkalmazkodni a megváltozott helyzethez egy olyan globalizált rendszerben, mint az energetika. Amióta Magyarország az EU tagja, az energiaellátás biztonsága nem választható el az Unió egészének ellátásbiztonságától, vagyis azt csak az európai folyamatokat figyelembe véve lehet megteremteni.

Magyarország mérete és elhelyezkedése miatt tehát nincs lehetőség különutas, az európai és globális változásokat figyelmen kívül hagyó energetikai politikát folytatni. Magyarország ezért választást előtt áll: **teljes kiszolgáltatottság vagy európai szövetség**. Ha nem vagyunk tekintettel a külső, uniós és globális folyamatokra, ha nem gondoskodunk a fosszilis és atomenergia helyettesítéséről, akkor a hagyományos energiaforrásokban szegény Magyarország külső energiafüggősége, kiszolgáltatottsága tovább növekszik. Ha viszont szövetségben Európával az energiaunió részeként az energiaellátás függetlenségének megteremtésére törekszünk, akkor a kedvezőtlen nemzetközi folyamatok kivédhetőek hazánk számára.

Magyarország érdeke ezért az egységes európai energiapolitika kialakítása, mivel csak így vagyunk képesek kiváltani fosszilis- és atomenergia-függőségünket, valamint így fordíthatjuk javunkra a globális folyamatokat. Elengedhetetlen ezért Magyarország új energiapolitikájának kialakításakor, illetve a Demokratikus Koalíció energetikai alapvetéseinek felvételénél az uniós és globális trendek, illetve a legjobb nemzetközi gyakorlatok legalább áttekintő elemzése.

1.2. FOSSZILIS ENERGIÁHORDOZÓK – EURÓPA KISZOLGÁLTATOTT HELYZETBEN

Az **Európai Unió a világ első számú energiaimportőre**: energiaszükségletének 53%-át importból szerzi be. Az EU külső energiaszámlája meghaladja a napi egy milliárd eurót, éves szinten 400 milliárd eurós költségen vásárol energiaforrásokat. Az Oroszországból származó energiaellátás 2013-ban az EU földgázbehozatalának 39%-át, illetve az EU gázfogyasztásának 27%-át tette ki. Oroszország gázkivitelének 71%-a Európába irányult, ezen belül a legnagyobb mennyiséget Németországba és Olaszországba exportálta. Hat uniós tagállam (Bulgária, Észtország, Finnország, Lettország, Litvánia, Szlovákia) teljes import gázellátása Oroszországtól függ.

Az elmúlt évben nemcsak az olaj ára csökkent a felére, de a földgáz ára is évtizedes mélységbe zuhant. Végső stratégiai hiba volna a piaci folyamatokat úgy értelmezni, hogy a fosszilis energia pillanatnyilag alacsony ára elodázhatóvá teszi az alternatív energiaforrás-kapacitások kiépítését. A Kőolaj-exportáló Országok Szervezetének (OPEC) aktív szerepe a fosszilis energiaforrások árának alacsonyan tartásában csak egyféleképpen értelmezhető: minthogy a fosszilis energiaforrások alacsony ára nem teszi rentábilissá az

új, alternatív energiaforrásokba történő befektetéseket, rövidtávon így vissza lehet fogni a megújuló energia gazdaságos termelését és felhasználását szolgáló technológiák fejlesztését, azaz így fenntartható a világ többi országának függése a fosszilis energiaforrásoktól. Európa magas energiaimport függősége miatt azonban nem engedheti meg magának, hogy az olaj pillanatnyi ára befolyásolja évtizedekre szóló befektetéseit, nem hagyatkozhat a fosszilis energiaforrásokra kizárólag annak jelenlegi alacsony ára miatt.

Fontos még említést tenni az amerikai palagáz és palaolaj forradalomról. A palagáz kitermelése az amerikai GDP-hez 2013-ban 0,5 százalékkal járult hozzá, valamint három millió új munkahelyet teremtett. Az olcsó amerikai palagáznak köszönhetően az európai gazdaság versenyhátrányba került: Európában a nagykereskedelmi villamosenergia-árak 30%-kal, a nagykereskedelmi gázárak pedig 100%-kal magasabbak, mint az Egyesült Államokban. Az EU-ban jelenleg ellentmondásos a palagáz kitermelésével kapcsolatos álláspont, mivel a repesztési technológiával felszínre hozott palagáz számos környezetvédelmi aggodalmat vet fel. Az Európai Bizottság álláspontja szerint a tagállamok maguk dönthetnek arról, hogy területükön engedélyezik-e a repesztési technológia alkalmazását: Franciaország, Hollandia, Luxemburg és Bulgária nemrégiben betiltotta a palagáz kitermelést a területén, míg Lengyelországban komoly kutatások indultak a palakőzetben rejtőzködő gáz feltárására, Romániában pedig éles társadalmi vita alakult ki a palagáz kitermelés kapcsán.

1.3. AZ ATOMENERGIA-FELHASZNÁLÁS JELLEMZŐI

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) adatai szerint 2014-ben a világ 31 országában összesen 212 atomerőmű működött, 438 reaktorblokkal. Az atomerőművek részesedése a villamosenergia-termelésében világviszonylatban mintegy 16% volt. Jelenleg atomerőművek állítják elő az EU-ban felhasznált villamos energiának egyharmadát, az összes energiának pedig 14%-át. Az Európai Unió 14 államban összesen 63 atomerőmű (145 reaktorblokk) van üzemben¹. Fontos szempont az atomenergia felhasználás értékelése során – főleg a régebben épült blokkok kapcsán –, hogy az atomerőművekből származó villamos energia árába legtöbbször nem számolják bele sem a nukleáris létesítmény építésének és végső leszerelésének sok milliárdos költségét, sem pedig a nukleáris hulladék tárolási költségét.

Az 1986-os csernobili katasztrófa és a 2011-es fukusimai nukleáris baleset után 2012-ben Belgiumban, egy Antwerpentől 25 kilométerre lévő létesítményben két reaktort állítottak le, miután hajszállrepedéseket fedeztek fel a reaktortartályokban. A meghibásodást sokáig nem sikerült kijavítani, így Flandria lakossága rendszeres áramkimaradásokkal volt kénytelen szembe nézni.

Mindezen tényezőknek köszönhetően **hosszútávon a világ fejlett országai a nukleáris energia kivezetésére törekednek**. Jól mutatja ezt az a tény is, hogy ma már több kapacitás-bővítés történik a megújuló energia területén, mint az atomenergia-iparban.

A nukleáris energiával kapcsolatos ellentmondásoknak köszönhetően Németország atomerőműveinek 2022-ig tartó fokozatos bezárása mellett döntött, Olaszország népszavazáson határozott arról, hogy nincs szüksége nukleáris energiára. A fukusimai atombaleset

¹ Jelenleg a következő európai államokban üzemel atomreaktor: **Szlovákia** (két atomerőmű, öt reaktorblokk), **Szlovénia** (egy atomerőmű, egy reaktorblokk), **Románia** (egy atomerőmű, kettő reaktorblokk), **Bulgária** (egy atomerőmű, két reaktorblokk), **Csehország** (két atomerőmű, hat reaktorblokk), **Németország** (12 atomerőmű, 17 reaktorblokk), **Franciaország** (20 atomerőmű, 59 reaktorblokk), **Nagy-Britannia** (9 atomerőmű, 19 reaktorblokk), **Belgium** (két atomerőmű, hét reaktorblokk), **Hollandia** (egy atomerőmű, egy reaktorblokk), **Svédország** (három atomerőmű, tíz reaktorblokk), **Finnország** (két atomerőmű, négy reaktorblokk), **Spanyolország** (hat atomerőmű, nyolc reaktorblokk), **Magyarország** (egy atomerőmű, négy reaktorblokk).

tet követően továbbá Ausztria, Svájc, Belgium és Japán is a nukleáris erőművei bezárásáról döntött. Csehország nemrégiben lemondott a részben Roszatom-érdekeltségű Temelin II-ről, Szlovákia pedig visszautasította a Roszatom nukleáris létesítmény építésére vonatkozó ajánlatát. Ezzel szemben Finnország 2014-ben arról határozott, hogy új atomerőművet épít Pyhäjokiban, a beruházás költsége azonban már most többszöröse a tervezettnek. Szintén 2014-ben döntött Nagy-Britannia arról, hogy a dél-nyugat angliai Hinkley Pointban nukleáris létesítményt épít majd 31 milliárd eurós költséggel. A zöld jelzést nemrégiben Theresa May kormánya adta meg a kínai-francia finanszírozású projekt megvalósulásához. Törökországban ugyancsak orosz tulajdonú nukleáris erőmű épül. Ezenkívül Kínában és Oroszországban, Fehéroroszországban, illetve Vietnámban és Bangladesben építenek vagy terveznek új atomerőműveket.

1.4. ÚJ ENERGIAFORRÁSOK – ÚT AZ ENERGIAFÜGGETLENSÉGHEZ?

Az első olajválságot követően (1972-73) került előtérbe a fosszilis energiahordozókat kiváltó energiaforrások alkalmazása. A fosszilis energiahordozók erősen fogyatkoznak, a még meglévő lelőhelyekért pedig globális stratégiai vetélkedés zajlik. A fejlett országok már évtizedek óta igyekeznek a lehető legalacsonyabb szintre csökkenteni a földgáz és kőolaj-fogyasztásukat.

Az EU 2020-ra három célt fogalmazott meg: az elsődleges energiafelhasználás és a széndioxid-kibocsátás 1990-es év bázisán mért 20-20 százalékos csökkentését, valamint azt, hogy a megújuló energia legalább 20 százalékban fedezze a végső energiafogyasztást. Ezt összefoglalóan csak **20-20-20-as klíma és energia célok**nak nevezi az uniós terminológia.

Az új energiaforrások hasznosításával előállított villamos energia részaránya 2008 és 2013 között az Európai Unió teljes energiatermelésében gyorsan növekedett. 2014-re a 28-tagú EU átlagosan 15%-ban fedezi energiaszükségletét megújuló energiaforrásokból, míg Magyarország esetében ez az arányszám évek óta stagnál, jelenleg 9,8% (ld. 2. sz. melléklet). Az elmúlt években más megújuló energiafajták, elsősorban a nap- és a szélenergia hasznosítása gyorsult fel: **2013-ban a napelemek már az EU összes villamos energia kapacitásának 22 százalékát adták, a szélenergiás kapacitások volumene pedig alig maradt el az atomerőművi kapacitásoké mögött.** Ezzel párhuzamosan a megújuló technológiák ára meredeken zuhan, a **napelemek átlagos ára például 80%-ot esett csak az elmúlt öt évben.** Számos elemzés² szerint a **2025 és 2050 között a legolcsóbb a napenergia alapú villamosenergia lesz,** aminek költségét 4-6 eurócentre prognosztizálják kilowattóránként (13-18 forint), szemben az atomenergia 11 eurócentes (31-32 forint) kilowattóránkénti átlagos árával.

A nap- és szélenergián alapuló erőművek regionális koncentrációja jelenleg magas Európában. Az EU napenergia kapacitásainak közel fele Németországban épült, Olaszországban és Spanyolországban pedig az európai összes kapacitás 25, illetve 15 százaléka működik. Németország a kapacitások közel 30 százalékaival a szélenergia hasznosításában is vezető szerepet játszik. A második helyen 20 százalékos részaránnyal Spanyolország, a harmadikon az összes kapacitások 9 százalékaival Nagy-Britannia áll.

A nemzetközi kutatások alapján a fosszilis energiahordozók koncentráltan fordulnak elő, felhasználásuk jellemzően centralizáltan történik. Ezzel szemben az új energia kitermelése decentralizált (lakóházak tetején, kertekben stb.), helyi felhasználású, amelynek következtében az alacsony széndioxid kibocsátású technológiák és az új energia előállítás jelentősen több munkahelyet teremt, mint a fosszilis energiahordozók kitermelése. Vagyis a bányászat, a fosszilis energiahordozó kitermelése helyett leginkább a feldolgozóipar, épület

felújítások, valamint a mezőgazdaság járul hozzá új munkahelyek teremtéséhez a következő évtizedekben. Az új energia termelése hozzájárul továbbá a vidéki vállalkozások megmaradásához és fejlődéséhez, valamint a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez.

2014-ben a megújuló energiaágazat világszerte 6,5 millió embernek adott munkát a Nemzetközi Megújuló Energia Ügynökség (IRENA) becslései szerint. Kínáé a legnagyobb részesedés, ott 2,6 millióan dolgoznak valamilyen új energiához köthető ágazatban. **A megújuló energiák ágazata 2014-ben 1,2 millió európainak adott munkát.** A munkahelyek 60%-a Németországban, Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban jött létre. Csak 2013-ban a válság sújtotta Európában 14%-kal növekedett a megújuló energiaforrások ágazatában foglalkoztatottak száma. Az Európai Bizottság számításai alapján **2020-ig az új energia gazdaság húzóágazatává vált az elmúlt években.** Az európai államok többsége az új energiára a gazdaság- és iparfejlesztés mellett mint energiafüggetlenségének zálogára tekint (ld.: német energiafordulat).

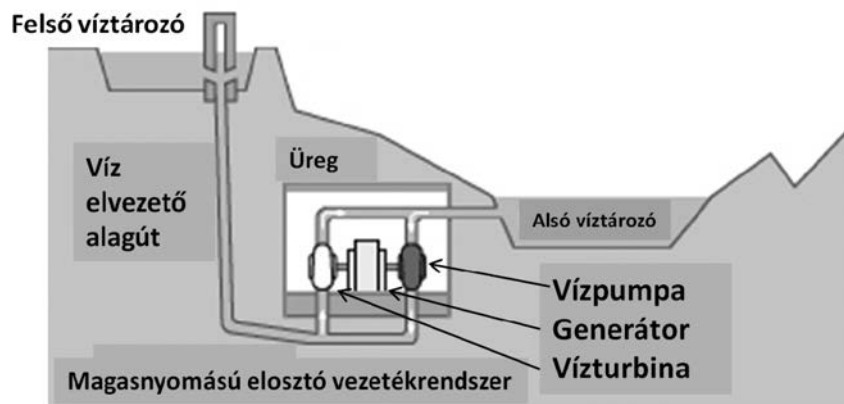
Globális viszonylatban azonban a megújuló energiotechnológiák, berendezések gyártása terén egyre több fejlődő gazdaság előzi meg Európát (pl.: Kína, Brazília). Az Európai Bizottság célja ezért, hogy megteremtse Európa globális vezető szerepét a megújuló energiák technológiája terén. Ezt alátámasztja, hogy **az európai megújulóenergia-szektorban működő vállalatok együttes 2014. évi árbevétele 129 milliárd euró** volt (az éves uniós költségvetésnek, a teljes éves magyar gazdasági teljesítménynek megfelelő összeg). Az európai vállalatok tulajdonában van a megújuló energia technológiákkal kapcsolatos szabadalmak 40%-a.

A nap- és a szélenergia termelésének ismert hiányossága, hogy időszakosak, vagyis további technológiákra van szükség ahhoz, hogy valóban hozzájáruljanak az fosszilis és nukleáris energiafüggőség csökkentéséhez. Az egyik ilyen lehetőség a szomszédos országok energiahálózat-összeköttetésének javítása. Ezért fontos sarokköve Európa energiapolitikájának a villamos energiahálózatok összekötése. A másik megoldást az energiatárolás lehetőségeinek megteremtése teremti. Puerto Rico, Latin-Amerika egyik legversenyképesebb gazdasága például előírja, hogy az új energia-beruházásoknak tartalmazniuk kell a megtermelt áram 30 százalékának elraktározására képes tárolási rendszer kiépítését is. Az Egyesült Államokban számos szövetségi állam épít tároló rendszereket – Kaliforniában 1,3 gigawatt kapacitást telepítenek (a paksi atomerőmű termelési képessége 2 gigawatt). Nagy-Britannia is létrehozta első hálózati szintű „áramraktárát” és Olaszország, illetve Szaúd-Arábia is hasonló lépésre készül. Németországban évente 50 millió euró támogatással segítik a magánfelhasználók akkumulátorvásárlását.

Jelenleg azonban az ún. **csúcserőművek** létesítése jelenti az egyetlen szóba jöhető megoldást. Ezek olyan időszakos üzemű erőművek, amelyek csak a legnagyobb terhelés (csúcs-terhelés) idején termelnek energiát, vagyis a várható fogyasztás tükreben indulnak el, illetve állnak le. A csúcserőművek rendszerint csak rövid időszakokra lépnek üzembe, az energiahálózatban tapasztalható egyenlőtlenségek kiegyenlítésére. Erre a célra alkalmasak például a gyorsan indítható gázturbinák és tározós vízerőművek. Gázturbinás csúcserőmű például a luxembourgi SEO erőmű, amely segít a napi áramfogyasztási csúcsok kielégítésében, és ezzel nagyban javítja a luxembourgi, illetve európai energiarendszer szabályozhatóságát. Másik lehetőség a tározós, vagy szivattyú-tározós erőművek építése. Ezekben az esetekben a magasan fekvő víztározóba kis vízhozamú folyó vizét felduzzasztják (pl.: napos-szeles időben, vagy éjszaka keletkező többletenergiából) és csak az energiafogyasztási csúcsokon (amikor energiahiány lépne fel a rendszerben) helyezik üzembe a vízturbinát, vagyis eresztik vissza a vizet az alsó tárolóba. A tározós erőmű nagy előnye a hatásfoka (65-70%), illetve gyors beindíthatóságuk (akár néhány perc alatt működésbe hozhatóak).

² Fraunhofer-Institute, Németország

SZIVATTYÚS-TÁROZÓS ERŐMŰ

A változókéony intenzitással jelen lévő új energiák csak ilyen jellegű szabályzó kapacitás beiktatása mellett használhatóak fel költséghatékony módon. Az ilyen erőmű beruházás továbbá oldja az európai és magyar villamos energia hálózatok merevségét, mivel amikor például süt a nap, vagy fúj a szél, de nincs szükség többlet energiára, a megtermelt többletet a tározós erőmű tárolná. Majd amikor szélcsend van, vagy borult az idő, a már megtermelt többletenergiát tudnánk hasznosítani. A legutóbbi kutatások az elhagyott bányák ilyen hasznosítására irányulnak, amelyekben környezeti károk nélkül lenne létrehozható a tározós csúcserőmű.

2. NEMZETKÖZI TRENDK

A következőkben görcső alá kerül néhány, a világgazdaságban is meghatározó szerepet betöltő ország energetikai politikája, amely mintát jelenthet Magyarország számára is.

2.1. NÉMETORSZÁG

A német kormány 2007 augusztusában fogadta el az „Integrált Energia- és Klímaprogramot”, amely a klímavédelem és az energiahatékonyság mellett a megújuló energiaforrások felhasználásának további növelésére helyezi a hangsúlyt. A Bundestag által 2000-ben elfogadott **megújuló energia törvény**³ a fő motorja az új energia növekvő alkalmazásának. A megújuló törvény előírja azt a rendszert, amely rögzített átvételi áron veszi át az új energiaforrásokból a rendszerbe táplált villamos energiát. A betáplált áram tarifákat azért vezették be, hogy ösztönözzék az új energetikai technológiák alkalmazását.

Az új energia szélesebb körű alkalmazását felgyorsította a 2011-es fukusimai atomkatasztrófa, amelyet követően a jobboldali német kormány meghirdette a **németországi energiafordulatot, az Energiewende-t**. A német energiafordulatot minden német politikai párt támogatja, a németek 12%-a szerint túl gyors az új energiákra való átállás, míg 50%-uk gyorsabb tempót tartana kívánatosnak. A német energiafordulat a megújuló energia használatot, az energiahatékonyságot és fenntartható fejlődést tartja szem előtt. A német

energiaforradalom keretében 2022-re bezárják az összes atomerőművet, 2050-re az 1990-es állapothoz képest legalább 80 százalékkal csökkentik a szén-dioxid kibocsátást, **2030-ra a megtermelt áram fele megújuló forrásból lesz, 2050-re pedig 80 százaléka** (elsősorban szél-, nap- és vízenergia felhasználásával).

A fukusimai incidenst követően nyolc németországi erőművet azonnal bezártak, melyek több mint nyolcezer megawatt (MW) teljesítménnyel rendelkeztek (összehasonlításképp a paksi atomerőmű teljesítménye kétezer MW). A leállított atomerőművek Németország déli részén található, ahol a nagy ipari nagyfogyasztók (Mercedes, Audi, BMW) is. 2022-ig összesen 12 ezer MW kapacitás esik ki a bezárások miatt.

A kieső nukleáris energia pótlása következtében Kína és az USA után Németország 2014-ben harmadik lett a világon a szélkapacitást tekintve a maga 36 ezer MW-val (2007 januárjában a német szélenergia kapacitás még csak 20 ezer MW volt). A napelemek tekintetében Németország nemrégiben átvette a vezető helyet a többi ország előtt a több mint 37 000 MW kapacitással, mely a szélenergia kapacitást is felülmúlja. **Az új energia szektor mára évente 17 milliárd euróval növeli a német gazdaság teljesítményét, és eddig 380.000 új munkahely jött létre csak ennek köszönhetően.**

2.2. DÁNIA

Dánia 2011-ben hozta nyilvánosságra az ország 2050-ig szóló energiastratégiáját, amely szerint az **évszázad közepére teljesen átalakítják energiagazdálkodásukat, energiaigényüket 100%-ban új energiából fedezve**. Dánia – Magyarországhoz hasonlóan – kevés hagyományos energiaforrással rendelkezik.

Az ország napjainkra nagyhatalmak közé tartozik a szélenergia hasznosítása terén: jelenleg energiaszükségletének majd 20%-át fedezi szélfarmokról, mintegy 440 ezer háztartás energiaellátását biztosítva ezzel. 2014 decemberében felhasznált dán áram 54,8 százaléka származott szélenergiából. Ezzel Dánia a szélenergia hasznosítás terén világelső. Mind ezt úgy, hogy az 1970-es években még egyetlen szélfarm sem volt az országban. Dániában napjainkban a légmozgást (a traffipax működési elvén alapuló) lézerradarral vizsgáló szélérőművekkel kísérleteznek. A szél időjárástól való függése mindig problémát okozott, ezért fontos a szélenergia kihasználásának optimalizálása. Dán kutatók szerint a szélturbinákat lézerradarral kellene ellátni, ami lehetővé tenné a szél sebességének és irányának előrejelzését, így javítva az energiatermelés hatékonyságát. A lézerradarak alkalmazásával 5%-kal is növekedhet a szélérőművek hatékonysága.

2013-tól nem engedélyezik az új építésű ingatlanokban az olaj-, illetve gázfűtés bevezetését, 2016-tól pedig a már meglévő ingatlanokba sem engedik új olaj-, vagy gázkazán beépítését, más fűtési módra kell átállniuk. Ehhez a dán állam támogatást nyújt azzal a céllal, hogy az országban megszüntessék a gáz és olaj alapú fűtési rendszereket. **2020-ra már kizárólag megújuló forrásból kívánják megoldani a távfűtést.**

Dánia sikerességéhez hozzájárul az is, hogy a hő- és villamosenergia-termelés hagyományos módon a helyi fogyasztók és az önkormányzatok kezében van szövetkezeti tulajdonként. Dánia így lett világelső a közösségi tulajdonban lévő szélfarmok tekintetében: 2004-ben, amikor a villamos energiaigény 20%-át már szélenergia adta, annak 80%-át **2100 szövetkezeti tulajdonban lévő szélfarm** állította elő.⁴ Dániában egy szövetkezeti szélturbina esetében a tulajdoni hányadot akár 50 ezer részre is oszthatják, így a helyi lakosoknak a szélturbina nagyságától függetlenül már 100 ezer forint körüli összegért van lehetőségük ré-

³ Erneuerbare-Energien-Gesetz (EEG)

⁴ Németországban szintén szélenergia kapacitás fele helyi gazdák és szövetkezetek tulajdonában volt, míg Hollandiában ez az arány 65%-ot ér el.

szesedést vásárolni. A tulajdonosi hányad jelentős (20-25%) részét helyi önkormányzatok, regionális energiaszolgáltatók és nagy energiavállalatok vásárolják fel, de így is 80%-ban helyi kézben marad. Egy régió átlagosan 3,3 eurócentet kap a megtermelt villamos energia kilowattórájáért, míg ha a szélturbina külföldi tulajdonban van, a fenti összegnek csupán harmada az önkormányzatok és a helyi lakosok bevétele.

2.3. LENGYELORSZÁG

A 40 milliós Lengyelország energiafelhasználásában 2012-ben 55%-ot tett ki a kőszén. A villamosenergia-igények kielégítésében ennél is nagyobb szerepet tölt be a kőszén és a lignit, megközelítik a 90%-ot. A fogyasztó szénkészletek, valamint az EU klímapolitikája következtében Lengyelország energiaellátási struktúrájának átalakítására kényszerült, amelyben nagyobb teret kell engednie a karbonszegény áramtermelési formáknak.

Lengyelországban nem épültek atomerőművek, és nem is terveznek a paksi bővítéshez hasonló beruházást. A korábbi jobboldali lengyel kormány nagyszabású beruházásokat folytatott a megújuló energiákra való átállás céljából. Eddig **az új tagállamok közül Lengyelország halad a leggyorsabban a megújulóakra történő átállásban**, és arra készült, hogy 2030-ra már az energiaigénye harmadát új energiaforrásból fedezze. A Lengyel Szélerenergia Szövetség (PWEA) szerint a lengyelországi szélerenergia termelés csak 2012-ben 15%-kal csökkentette a szénimportot. A szélerenergia már eddig is 2,75 milliárd euró értékű közvetlen tőkebefektetést hozott, és az Ernst and Young várakozásai szerint ezek a befektetések egyedül az szélerenergia szektorban megnyolcszorozódhatnak 2020-ra.

Az új energia a legnagyobb munkahelyteremtő az országban: egyedül a szélerenergia-iparban eddig 13 ezer állás keletkezett. A lengyel Gazdasági Minisztérium becslése szerint a **2020-ra kitűzött megújuló energiacélok teljesítése mintegy 83.000 közvetlen munkahelyet** eredményezhet a nagy munkanélküliség által sújtott területeken. A megújuló energiaforrások komoly innovációs potenciállal is rendelkeznek. A szélturbina-gyártók például bevételeik mintegy 10%-át fordítják kutatás-fejlesztésre. A folyamat elősegítéséhez Lengyelország innovációs központokat alakított ki (Wroclaw, Gdansk).

Komoly megtorpanást jelentett a megújulók elterjedésében, hogy a klímaváltozás szkeptikus, hagyományos energiahordozókat előnyben részesítő Jog és Igazságosság (PiS) került hatalomra 2015-ben.

2.4. KÍNA

2008 óta Kína – a világ legnagyobb széndioxid-kibocsátója – mintegy 400 milliárd dollárt költött energiatakarékossági és megújuló energia-projektekre, és az elkövetkező években hasonló összegek elköltését tervezi.

Kína még a nukleárisnál is nagyobb mértékben bővíti a szélerőműveit: 2014-ben ezek már 115 ezer MW kapacitásra voltak képesek, szemben az atomerőműből érkező 20 ezer MW kapacitással. Napjainkra a kínai szélfarmok több energiát tudnak előállítani, mint az Egyesült Államok atomerőművei összesen. A kínai kormány tervei szerint a szélerőművek teljesítményét 2020-ig 200 ezer MW-ra bővítenék, míg a nukleáris szektorból csak 58 ezer MW-ot várnak addigra.

2013 volt az első év, amikor Kína megelőzte Európát a megújuló-energetikai beruházások volumenét tekintve. 2013-ban 56 milliárd dollárt fektettek új energia projektekbe. Ez 8 milliárd dollárral több, mint amennyi pénzt Európában költöttek ilyen célokra a befektetők és beruházók.

2.5. AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

A klímaváltozás és az energiabiztonság megteremtése a modern gazdaságok – Barack Obama, amerikai elnök 2012-es évertékelő beszédében utalt erre – egyik legfontosabb kihívása. Ennek megfelelően az USA 2007 óta 386 milliárd dollárt fordított a fenntartható energiaforrásokra, ami az egyes években 35-65 milliárdos befektetést jelent. Az ilyen irányú beruházások mértéke 2014-ben további 7 százalékkal, összesen 51,8 milliárd dollárra bővült az előző évhez képest.

Az Egyesült Államok kormánya **több mint kétszer annyi pénzt költ a megújuló energiákkal kapcsolatos befektetésekre, mint az oly sokat emlegetett palagáz- és palaolaj kitermelésére** és hétszer annyit, mint az atomenergia támogatására. Obama elnök 2011-ben jelentette be az ambiciózus kormányzati célt miszerint **az amerikai energiaellátás 80%-a 2035-re új energiaforrásokból származik** majd. A megújuló energiaforrások gazdaságosságát alátámasztja, hogy az USA-ban öt centbe kerül a napenergia előállítás kilowattóránként, a gázból származó elektromos áram hét cent, a szén tíz cent, az atomenergia ára pedig 13 cent.

Szimbolikus jelentőségű, hogy nemrégiben visszakerültek a napelemek az amerikai **Fehér Ház** tetejére. **Az első napelemeket 1979-ben a demokrata Jimmy Carter szereltette fel az amerikai elnöki hivatal tetejére és 1986-ban a republikánus Ronald Reagan vetette le őket onnan. 2013-ban a demokrata Barack Obama gondoskodott arról, hogy újra legyenek napelemek az elnöki rezidencia tetején és már senki nem akarja őket levenni.**

Szintén szimbolikus, hogy nemrégiben két szélerőművel szerelték fel a franciaországi Eiffel-tornyot a fenntartható fejlődés iránti elköteleződés jeleként. A hét méter magas és három méter széles szerkezetek óránként 10 ezer kilowatt áramot termelnek, ami fedezi Párizs jelképének energiafogyasztását.

3. HAZAI ENERGIATÉRKÉP

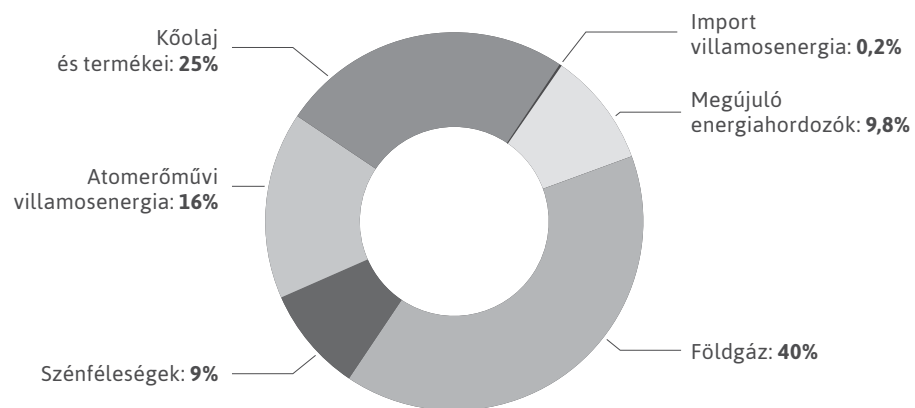
3.1. A MAGYARORSZÁGI ENERGIAFELHASZNÁLÁS JELLEMZŐI

Magyarország teljes energiafelhasználása a rendszerváltás óta stagnál. Az energiafelhasználás szerkezete azonban kedvezőtlenül változott ebben az időszakban: a hazai források csökkentek, míg az import energiahordozók aránya meredeken nőtt. Magyarország energiainport-függősége az elmúlt években meghaladta a 63%-ot, vagyis jóval magasabb, mint az átlagos uniós energiafüggőség (53%). A képet tovább árnyalja, hogy a **Magyarországon felhasznált energiaforrások 82%-a fosszilis energiahordozókból származik annak ellenére, hogy hazánk ilyen energiahordozókban kifejezetten szegény.**

Magyarország szénkészletei jelentős részben kifogytak, illetve kitermelésük gazdaságtalanná vált. A hazai kőolaj készletek a magyar igényeknek csupán töredékét képesek kielégíteni, és az előrejelzések szerint egy évtizeden belül kiapadnak. A magyar földgázkészletek – a fogyasztáshoz képest – szintén nem mondhatóak jelentősnek, éves szinten három milliárd köbméter kitermelése zajlik, amely az összes hazai földgázfogyasztás kevesebb, mint negyede. A rendszerváltás óta eltelt két évtizedben a források diverzifikációja elmaradt, a magyar energiaellátás lényegében egy exportőrre, Oroszországra hagyatkozik. A földgáz-ellátás terén a legsúlyosabb a helyzet: mind Ukrajnán keresztül, a Testvériség gázvezetéken, mind Ausztrián keresztül, a HAG vezetéken **orosz gázt vásárlunk, ami több mint 70%-a teljes földgáz igényünknek.** A hazai villamos energia-termelés nagyrészt fosszilis energiahordozókra, illetve a paksi atomerőmű szolgáltatva nukleáris energiára épül. **Az előállított villamos energia 42%-át a paksi atomerőmű blokkjai, míg közel 50%-át fosszilis energiahordozók szolgáltatják, a fennmaradó részt pedig megújuló energiaforrásokból fedezzük.**

Magyarországon a **megújuló energiaforrások aránya 2014-ben a 10%-ot sem éri el**. Egyre távolabb kerülünk attól, hogy a 2020-ra vállalt 14,65%-os megújuló részarányt elérjük.⁵ A jelenlegi 9,8%-os részaránnyal Magyarország az uniós nemzetek sorában a 20.-ik helyet foglalja el.

AZ ENERGIAFELHASZNÁLÁS SZERKEZETE MAGYARORSZÁGON (Eurostat, 2013.)

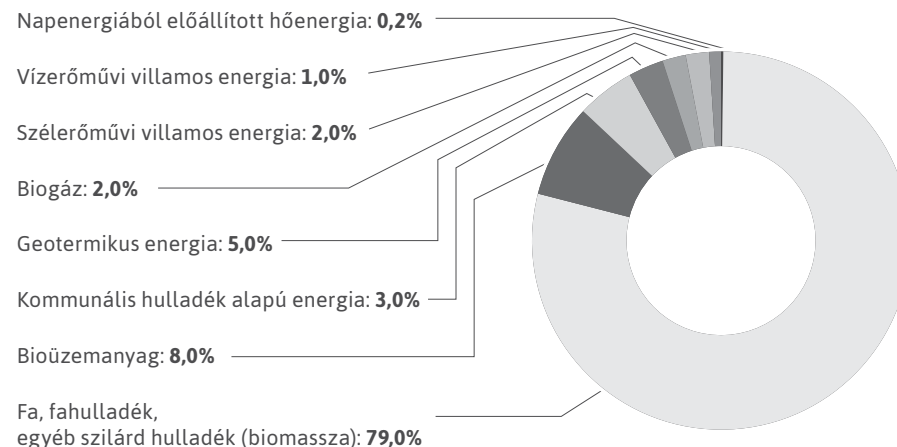
Magyarország **teljes energia-felhasználásának 33%-át emészti fel a lakóépületek fűtése, illetve hűtése. Egy átlag magyar háztartás egy négyzetméterre jutó energiafelhasználása csaknem az uniós átlag kétszerese.** A magyar háztartások energiaintenzitása (200 kilowatt óra/négyzetméter) a harmadik legmagasabb az EU-ban, ami rámutat a magyarországi lakóépületek alacsony energiahatékonyságára. Ezzel szemben Dániában 1972 óta stagnál (70 kilowatt óra/négyzetméter), Németországban pedig 1990-es évek óta csökken a háztartások energiafelhasználása. A magyar háztartások egynegyedének energiaszegénységét nem önmagában a jövedelmekhez képest magas energiaárak okozzák (egy átlag magyar háztartás jövedelme 16%-át költi rezsire, dupláját az európainak), hanem jelentős részben az épületek energiahatékonyságának alacsony szintje.

⁵ A jelenlegi magyar kormány 2010-ben hagyta jóvá Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervét. Eszerint az EU által Magyarország számára előírt – megújuló energiaforrások felhasználására vonatkozó 2020-ra érvényes – 13 százalékos célértéknél a jelenlegi kormány ambiciózusabb 14,65%-os részarányt jelölt ki. A vállalatok mértékének tekintetében ezzel a célértékkel Magyarország a tagállamok rangsorában az utolsó helyek egyikéről a középmezőny alsó részébe lépett elő.

3.2. MAGYARORSZÁG LEHETŐSÉGEI AZ ÚJ ENERGIATERMELÉS TERÉN

Magyarországon az új energiák megoszlása a következőképpen alakult 2013-ban:

A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK MEGOSZLÁSA MAGYARORSZÁGON (KSH, 2013.)

A tüzelhető biomassza (pl.: szalma, fűrészpor, tűzifa apríték) alacsony nedvességtartalmú és ennek megfelelően magas fűtőértékkel rendelkezik. A tüzelhető biomassza felhasználás komoly potenciállal rendelkezik, mivel Magyarország adottságainak köszönhetően nincs olyan terület, ahol ne fordulna elő új energia termelésére alkalmas biomassza (az ország 80%-a termőterület, amiből 46% szántó, 20,5% pedig erdő). Jelenleg **a magyarországi megújuló energia részarány 90%-át biomassza hasznosítása adja.**

A bioüzemanyagok (bioetanol, biodízel) előállítására a 2010-es évtized végére kezdett növekedni, elsősorban az EU 2003/30/EK⁶ irányelvnek köszönhetően, amely előírja a közlekedési üzemanyag felhasználásban az 5,75%-os bioüzemanyag részarányt. Magyarország mint kitűnő agráradottságokkal rendelkező uniós tagállam komoly potenciállal rendelkezik a bioüzemanyagok előállítására. Ugyanakkor sokan fogalmazznak meg olyan aggályokat, miszerint amíg éhezés létezik, a mezőgazdasági terményeknek a közvetlen emberi fogyasztás célját kellene szolgálniuk.

A biogáz, elgázosítható biomassza, amely jellemzően magasabb nedvességtartalmú növényi hulladékból állítható elő. A biogáz előállítására és felhasználására sokat fejlődött az utóbbi években; a 2001-hez képest napjainkra megtízszereződött a termelés.

Kiemelkedőek Magyarország geotermikus adottságai⁷, amelyek az észak-nyugati országrészt leszámítva mindenhol megtalálhatóak. Magyarországon a geotermikus energiafelhasználás 1992-es adat szerint 80-90 ezer tonna kőolaj energiájával volt egyenértékű. Jelenleg **a geotermikus energiát üvegházakban, uszodákban használják fel, illetve kisebb arányban lakóépületek fűtésére alkalmazzák.** Hazánk geotermikus adottságai nemzetközi

⁶ Az Európai Unió a közlekedési ágazatban a bioüzemanyagok, illetve más megújuló üzemanyagok használatának előmozdításáról szóló 2003. május 8-i 2003/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁷ A geotermikus energia a Föld belső hőjéből származó energia. Magyarország területének több mint 70%-án rendelkezésre áll a földhő közvetítő közegeként a termálvíz (vagy más néven hévíz, mely definíció szerint a 30 °C-ot meghaladó hőmérsékletű rétegvíz).

összehasonlításban is jelentősek, így a jövőben nagyobb szerepet játszhat Magyarország energiaellátásában.

A **magyar szélerenergia-potenciál jelentős, a hasznosítása leginkább az észak-nyugati országrészen a legkedvezőbb**, de délkeleten is számottevő. Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom illetve Fejér megyében található a 172 magyarországi szélturbinából 142. Hazánkban 25 méteres magasságban már 12-14 km/h sebességű szél mérhető éves átlagban. Ez már elegendő arra, hogy szél biztosította villámenergiával lássunk el háztartásokat, kisebb ipartelepeket. A magyar villamos energia rendszerirányítás csupán 740 megawatt szélerőmű kapacitást engedélyez; a további kapacitások kiépítéséhez ún. csúcserőmű (ld. korábban) megépítése szükséges. Magyarországon 1,7% a szélerőművel által termelt villamos energia aránya, míg az uniós átlag 6,3%, Dániában pedig 26%.

Vízenergia terén jelentős hazai potenciállal rendelkezünk a Duna és a Tisza vízhozamának köszönhetően. Az alacsony vízésés következtében azonban ez a megújuló energiaforrás nagy részben kihasználatlan maradt. Egy duzzasztó építése viszont komoly környezeti hatásokkal járna, amelyet a közvélemény sem támogatna.

A napenergia hasznosítása kétféleképpen történhet: nagyfelületű üveg segítségével a napenergiát hővé alakítjuk, vagy napelem segítségével a napenergiáját elektromos árammá alakítjuk. A napenergia az ország teljes területén hasznosítható energiaforrás. **Hazánk napenergia szempontjából kedvező helyzetben van, mivel a napsütéses órák száma az európai átlag feletti.** Jelenleg a magyarországi napelem felhasználás a támogatási politika teljes hiánya következtében gyerekcipőben jár.

II. FEJEZET – AZ ÚJ ENERGIA-POLITIKÁNK ALAPJA ÉS PILLÉREI

4. ENERGIAPOLITIKÁNK ALAPJA – AZ EURÓPAI ENERGIA UNIÓ

Az Európai Unió energiapolitikája – amely meghatározza a magyar energiastratégia célkitűzéseit és eszközeit is – alapvető fontosságú Magyarország új energia programjának újragondolása során. Magyarország méretéből és földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a magyar energetikai törekvések csak európai uniós léptékben értelmezhetőek. Az Európai Unió deklarált célja közép- és kelet-európai országok energiapotenciáljának fejlesztése, mivel csak így teremthető meg az Unió egészének energiaellátás biztonsága. Az 500 milliós Európai Unió közösségi védőhálózt jelent a tízmilliós Magyarország számára legyen szó Oroszszággal való alkudozásról, vagy időlegesen fellépő energiaellátási zavarokról.

Magyarország egy csónakban evez a 27 másik uniós tagállammal az ellátásbiztonság megteremtéséért vívott harcban, így Magyarországnak csak a közös energiapolitikában való integrálódása útján van lehetősége hatékonyan és fenntartható módon csökkenteni energiafüggőségét. Érdeünk ezért az egységes európai energiapolitika, az energia unió kialakítása, mivel csak így vagyunk képesek csökkenteni energia-kiszolgáltatottságunkat. Elengedhetetlen ezért az uniós folyamatok helyes felismerése, mélyebb értelmezése a Demokratikus Koalíció energetikai politikájának kialakításakor.

Az európai állam- és kormányfők 2014 októberében fogadták el az Európai Unió 2030-ig szóló energia- és klímapolitikai célszámait. Az **üvegházhatású gázok kibocsátását okozó gázok 40%-os csökkentése** az 1990-es szinthez képest jogilag kötelező minden tagállamra. A **megújuló energiák részarányának 27%-ra emelése** uniós szinten szintén kötelező érvényű. Az **energiahatékonyság 27%-ra növelése azonban csak „indikatív” cél**, vagyis nem kérhető számon a tagállamokon. Az uniós energia- és klímapolitikai csomagnak fontos pontja a nemzeti villamos energia hálózatok jobb összeköttetése. Eszerint a tagországok 2020 végéig gondoskodnak arról, hogy a **beépített villamos energia kapacitásuk 10 százalékának megfelelő határkeresztező szállító kapacitást létesítsenek** a szomszédos országok irányába. Ez a célszám az állam- és kormányfők szerint 2030-ra 15 százalékra növekedhet. A Bizottság becslései alapján a teljesen összekapcsolt európai energiahálózat a fogyasztók számára akár évi 40 milliárd euró megtakarítást is eredményezhet.

Az Európai Bizottság 2015 februárjában mutatta be ambiciózus, az energia unió megteremtésére irányuló javaslatát. **Az európai energia unió megteremtésére az energia szabad európai áramlását, mint ötödik uniós szabadságjogot.** A javaslat komoly hangsúlyt helyez energiahatékonyságra: az energiahatékonyságot önálló energiaforrásként kezeli. Az energia unió tartalmaz egy a tagállamok közötti **szolidaritási klauzulát** is, különösen olyan helyzetekre, amikor az ellátásban zavarok lépnek fel. Az energia uniós javaslat megköveteli az uniós tagállamoktól az Unión kívüli országoktól **energia vagy gáz vásárlására kötött megállapodásaik átláthatóságát** is. A javaslat egyik központi eleme a **karbonszegény társadalomra való végleges átállás**. Ennek érdekében a helyi energiatermelésből – beleértve az új energiaforrásokból – származó energiát az európai hálózatnak könnyen és hatékonyan kell felvennie. A Bizottság **15 pontból álló akciótervet** javasol az energia unió megteremtésére (ld. 1. sz. melléklet).

A **2014-19 közötti Európai Bizottság öt prioritása közül az egyik az energia unió megteremtése**⁸. Az európai energia unió keretében megvalósítandó infrastrukturális beruházások finanszírozásához az Európai Bizottság létrehozta a Juncker-csomagként (az Európai Bizottság elnöke nyomán) elhíresült 315 milliárd eurós európai stratégiai befektetési alapját⁹.

Az energia unióval kapcsolatos javaslat külön fejezetben tárgyalja az energiaszegénység csökkentését. Az energiaszegénységnek nincs egységes, uniós szinten elfogadott definíciója. A leggyakrabban használt értelmezés szerint egy háztartás akkor tekinthető energiaszegénynek, ha nem képes megfelelő szintre fűteni lakását, illetve a megfelelő fűtés aránytalan terhet jelent a háztartás számára. Az energiaszegénységet általában úgy határozzák meg, hogy ahol a jövedelem 10%-ánál többet kell az otthon melegen tartására fordítani, ott energiaszegénységről van szó¹⁰. Európában 50 és 125 millió közöttire tehető az energiaszegény háztartásban élők száma, míg **Magyarországon a KSH adatai alapján a háztartások 10-21%-a tekinthető energiaszegénynek.**

5. ÚJ ENERGIAPOLITIKÁNK PILLÉREI – AZ ENERGIA NEM CSAK ZÖLD ÜGY!

Barack Obama, amerikai elnök 2008 óta minden évértékelő beszédében kiemelt figyelmet szentel az energiaellátás biztonságának, amely a gazdasági és ipari fejlődés alapfeltétele. A fenti helyzetelemzésből is nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy a **21. században a gazdaság- és iparfejlesztés, az okos, fenntartható fejlődés kulcsa az energetika.**

Fontos megértenünk azt, amit a németek, spanyolok, dánok, amerikaiak, sőt a nagy olajtermelő öbölbéli országok is megértettek: **a kőolaj és a földgáz egyeduralmának kora véget ért.** Nem hagyatkozhatunk kizárólag fosszilis energiaforrásokra. Nem véletlen, hogy a világ legnagyobb kőolaj tartalékával rendelkező Szaúd-Arábia – az olcsó és temérdek olaj ellenére – a következő másfél évtizedben 110 milliárd dollárt fordít (a teljes éves magyar GDP-vel közel megegyező összeget) napelemek telepítésére. Nem véletlen, hogy Dubaj, az Egyesült Arab Emírátsok egyik emírsége az olaj utáni időkre készül: olajból befolyó pénzt a város fejlesztésére fordítja és eltökélt célja, hogy Dubaj a Közel-Kelet pénzügyi központja legyen.

A huszadik században a szénét váltotta a kőolaj és a földgáz, a huszonegyedikben a fosszilis energiaforrásokat váltják az új energiaforrások. Ezt Magyarországon eddig tipikusan csak környezetvédő civilek és zöld pártok képviselői hangoztatták. Ez azonban nem zöld ügy, épp ellenkezőleg: a megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság a 21. századi Magyarország gazdaságának és iparának motorja, nagymértékben járul hozzá a munkahelyek teremtéséhez, valamint a kutatáshoz és az innovációhoz. Pozitív hatásnak tekintjük ugyanakkor Magyarországon, hogy az új energia segít környezetünk megóvásában, a klímaváltozás hatásainak mérséklésében.

A 2006-os és 2009-es ukrán gázválság után a putyini területi agresszió és energiafegyver újra bebizonyította, hogy Európa peremén nem hagyatkozhatunk csupán az orosz gázra és nukleáris energiára. Az fosszilis energiaforrások pillanatnyi túlkínálata esélyt teremt arra, hogy fenntartható, megújuló energiaforrásokba fektessünk be, megteremtjük hazánk függetlenségét az orosz energiaforrásoktól. Az előrelátó kormányok szerte a világon tud-

ják, hogy **a megújuló energiák ügye jóval több, mint környezetvédelmi kérdés.** A megújuló energiákkal növelhetnénk Magyarország energiabiztonságát és csökkenthetnénk a függőséget Oroszország pillanatnyi politikai érdekeitől. Az új energiák fejlesztik a gazdaságot, új munkahelyeket hoznak létre, olcsó energiát biztosítanak, csökkentik energiatartósságunkat, technológiai innovációra kényszerítik a szebb napokat is látott magyar ipart.

A Demokratikus Koalíció az új energia beruházásokra, a megújuló energiaforrások részaránya, valamint az energiahatékonyság növelésére **nem zöld, vagy környezetvédelmi ügyként tekint. A DK az új energiára, mint a gazdaság húzóágazatára, az iparfejlesztés zálogára, munkahely-teremtési lehetőségekre valamint az energiatartósság csökkentésének eszközére tekint.** Ezt szem előtt tartva az energetikai-gazdasági programunk kommunikálása során **tartózkodunk a „zöld” vagy „alternatív” energia kifejezéstől.** A nemzetközi trendet – a fosszilis energiaforrások alapú világ végét – felismerve a „megújuló”, vagy „új energia” kifejezésre hagyatkozunk.

A következő években a **Demokratikus Koalíció gazdaságpolitikai programjának középpontjába helyezi az új energia fejlesztését, mint a jövő magyar gazdaság- és iparpolitikájának húzó ágazatát.**

Az energiahatékonyság, az új energia a magyar ipar- és gazdaságfejlesztés sarokköve lesz a következő évtizedekben. A Demokratikus Koalíció ezt a tényt felismerve kívánja meghatározni a következő évek magyar energiapolitikáját, amely a következő hét pillérről épül:

1. PILLÉR

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS, IPARFEJLESZTÉS: Olyan energiapolitikát képzelünk el, amely felendíti a gazdasági növekedést, a magyar iparfejlesztést.

A DK az **előrelátás politikáját képviseli** Magyarország energetikai térképének átrajzolása során. Példaként tartjuk szem előtt a dániai és németországi energiafordulatot, valamint Norvégia és az öbölmenti országok bölcs előrelátását. Az olaj- és földgázvagyonának köszönhetően kimondottan gazdag Norvégia az energiaforrásokból befolyó hatalmas összeget egy állami befektetési alapba irányítja, nem pedig pillanatnyi szavazatszerzést szolgáló jóléti intézkedésekre fordítja. Ennek célja, hogy a jövő norvég nemzedékei akkor is részesedjenek a földben rejlő kincsből, amikor a fekete és kék arany már rég elfogyott. Németország, Európa leggazdagabb állama atomerőmű-építések helyett milliárdokat fordít új energiaforrások kiépítésére. Szaúd-Arábia, a világ legnagyobb olajkészleteivel rendelkező állam gőzerővel új energiaforrások kiépítésén dolgozik az olaj utáni időkre készülve. Dubaj, az olajból befolyó pénzt arra használja, hogy a Közel-Kelet pénzügyi központjává váljon. A brit Munkáspárt (Labour) 2015-ös választási kampányának középpontjába az új energiára épülő gazdaságfejlesztést helyezte, mivel felismerték, hogy a brit gazdaság csak magas képzettséget igénylő, innovatív iparágakkal maradhat versenyképes a világpiacon.

A **DK stratégiai hibának** tartja a globális és uniós folyamatokat figyelmen kívül hagyó energiapolitikát. Sem a földgáz importja, sem atomerőművek építése nem járulnak hozzá a magyar gazdaság és ipar fejlesztéséhez olyan mértékben, mint amilyen potenciállal az új energiaforrások kecsegtetnek. Ezért szemléletváltásra, **Magyarország energiastratégiájának 180 fokos fordulatára van szükség, amelynek középpontjában a gazdaság- és iparfejlesztés áll.** A DK meggyőződése, hogy a 21. században az új energia befektetések és az energiahatékonyság növelése a magyar gazdasági- és ipari növekedés záloga lesz.

⁸ További prioritások emellett a (1) 315 milliárd eurós befektetési csomag, (2) az egységes digitális piac kialakítása, (3) új európai bevándorlási politika, valamint a (4) tisztességes európai adózási környezet megteremtése.

⁹ European Fund for Strategic Investments, EFSI

¹⁰ Nagy-Britannia energiaszegénység-stratégiája, a WHO irányelveit követve, úgy határozta meg az energiaszegény háztartást, mint amely „bevételeinek több mint 10%-át kell, hogy elköltse ahhoz, hogy kielégítő fűtést biztosítson (21 °C a nappaliban és 18 °C a többi lakott szobában).”

2. PILLÉR

MUNKAHELYTEREMTÉS: a következő évek energetikai politikája hozzájárul a nagyarányú munkahelyteremtéshez.

A gazdaság- és iparfejlesztés mellett az új energiapolitikai legfontosabb pillére a munkahelyteremtés. A **fosszilis és atomenergiára épülő magyarországi energiaellátás közel sem teremt annyi munkahelyet**, mint amennyit az új energiaforrások szélesebb körű alkalmazása jelentene. Az Európai Bizottság számításai szerint az **új energia szektor 2020-ig 20 millió munkahelyet hoz létre Európában**. Ez Magyarországra vetítve több tízezer munkahelyet jelent csak a következő öt évben. A németországi energiafordulat 2011 óta 380 ezer új munkahelyet hozott létre. Lengyelországban az új energia ipar ma 13 ezer embernek ad megélhetést, 2020-ra a lengyel gazdasági minisztérium becslései szerint már 83 ezren dolgoznak a szektorban. Az amerikai energiaügyi minisztérium várakozásai szerint az új energiákba való befektetés 600 ezer munkahelyet hoz létre 2050-ig.

Ezzel szemben a jelenlegi erőművekre épülő energiaellátás koncentráltan, kevés munkahelyet hoz létre Magyarországon az új energia szektorban lévő potenciálhoz képest: a Vértesi erőmű 1300 főt, a Mátrai erőmű 2500 főt, a Paksi atomerőmű hozzávetőlegesen 4000 főt, míg például az szálhalombattai dunai kőolaj-finomító 1200 főt foglalkoztat. Nemzetgazdasági szinten az energiaszolgáltató nagyvállalatok viszonylag kevés munkahelyet adnak, ezzel szemben **a decentralizált új energiatermelés munkahelyek tízezreit hozza létre** a következő években. A jelenleg villamos energia és fosszilis energia felhasználáshoz köthető munkahelyek számát az új energia ágazat 2020-ig megduplázza. A Demokratikus Koalíció elképzelése szerint **2020-at követően az új energia ágazat lesz a legnagyobb új munkahelyteremtő Magyarországon**. A Demokratikus Koalíció új munkahely-teremtési programot hirdet a szegényég által leginkább sújtott magyarországi megyékben, amely az új energia-iparra épül.

3. PILLÉR:

OLCSÓ, BIZTONSÁGOSAN ELÉRHETŐ ENERGIA: az új energiapolitika felszámolja a magyarországi **energiaszegénységet**, megteremt az **energiához való alapjogot**.

Az **új energia napjainkban már jóval olcsóbb**, mint a fosszilis energiahordozók, vagy az atomenergia. A nagytekintélyű németországi Fraunhofer Intézet elemzése szerint **2025 és 2050 között a legolcsóbb a napenergia alapú villamosenergia lesz**, aminek költségét 4-6 eurócentre prognosztizálják kilowattóránként (13-18 forint), szemben az atomenergia 11 eurócentes (31-32 forint) kilowattóránkénti átlagos árával. Az új energia technológiák ára is meredeken csökkent az elmúlt években, csak a napelemek ára 80%-kal zuhant öt év alatt.

Másfelől az új energia beruházások egyszerű befektetéssel tulajdonképpen **„ingyen” energiát biztosítanak a háztartások és a magyar ipar** számára. Az új energia befektetések szükségtelenné teszik a milliárdos orosz energiamportot, olcsó, kiszámítható energiát garantálnak hazánknak. Az új energiák részesedésének növeléséhez azonban elengedhetetlen az ún. **csúcserőművek** létesítése is.

Az elmúlt években az amerikai palagáz forradalomnak köszönhetően szembetűnővé vált Európa lemaradása az energiaárakat tekintve az Egyesült Államokhoz képest. Ez nem csak versenyképességi problémákat vet fel, de az amerikai háztartásokhoz képest többszörös terhet ró az európai és magyar családok vállára. **Míg Európában körülbelül 50 millió ember él energiaszegénységben, addig Magyarországon a KSH szerint a háztartások ötöde**. Azonban ha az Európán bevett energiaszegénység meghatározást vesszük alapul, a magyar háztartások túlnyomó többsége energiaszegénységgel küzd, hiszen egy átlagos magyar család jövedelmének körülbelül 16%-át fordítja a havi rezsizámlák befizetésére. A Demokratikus

Koalíció szerint ez a helyzet fenntarthatatlan, amelyet az eddigi energiapolitikai törekvések nem tudtak megoldani.

Az európai nemzetállamok egyik fő eredménye a 19. században az éhezés megszűntetése. A 21. század polgárának azonban ennél jóval nagyobb igényei vannak: nemcsak a jövedelmi szegénység, az éhezés megszüntetését várja el az államtól, de a **háztartások energiaéhségének felszámolását** is. A 21. századi magyar ember sok esetben a kevesebb vagy rosszabb minőségű élelmiszert választja azért, hogy energiaigényes háztartási eszközöket vásárolhasson (új tv, új mobiltelefon, stb).

A DK Magyarországon először törvényben garantálná a minden állampolgárnak **alanyi jogon járó minimum energiaszolgáltatást, az energiához való alapjogot**. Ezzel párhuzamosan a DK elképzelése szerint az új energiába való befektetés **hosszútávon teremt meg a rezsihatékonyt, az elérhető és alacsony áru lakossági energiát**. Nincs új energiapolitika az energiaszegénység felszámolása nélkül!

4. PILLÉR

AZ ENERGIAHATÉKONYSÁG KÜLÖN ENERGIAFORRÁS: az új energiapolitika külön energiaforrásként tekint az energiahatékonyságra

A Demokratikus Koalíció az energiahatékonyságra mint külön energiaforrásra tekint. A kevesebb energiafelhasználás alacsonyabb árakat, fenntarthatóbb energiaellátást biztosít. A magasabb fokú energiahatékonyság párhuzamosan járul hozzá az energiaellátás biztonságához, a versenyképességhez és a fenntarthatósághoz. Az Európai Bizottság számításai szerint **minden 1% befektetés az energiahatékonyságba 2,6%-kal csökkenti a földgáz importot**. Ennek fényében a lakóépületek felújítása, energetikai korszerűsítése a legjobb stratégia hazánk orosz gázfüggőségének csökkentésére, valamint a háztartások rezsizámlájának tartós mérséklésére.

Magyarország teljes energia-felhasználásának 33%-át emészt fel a lakóépületek fűtése, illetve hűtése. **Egy átlag magyar háztartás egy négyzetméterre jutó energiafelhasználása csaknem az uniós átlag kétszerese**. A magyar háztartások energiaintenzitása (200 kilowatt óra/négyzetméter) a harmadik legmagasabb az EU-ban, ami rámutat a magyarországi lakóépületek alacsony energiahatékonyságára. Ezzel szemben Dániában 1972 óta stagnál (70 kilowatt óra/négyzetméter), Németországban pedig 1990-es évek óta csökken a háztartások energiafelhasználása. A magyar háztartások energiaszegénységét nem önmagában a jövedelmekhez képest magas energiaárak okozzák, hanem jelentős részben az épületek energiahatékonyságának alacsony szintje. **A 2010 előtti panelház-felújítási programok alapján a DK nagyszabású épület-felújítási programba kezdene, amely nemcsak jelentősen csökkenti hazánk energiafüggőségét, de hozzájárul a magyarországi energiaszegénység felszámolásához, a magyar háztartások rezsizámláinak alacsonyan tartásához is**.

5. PILLÉR

MAGYAR ENERGIAFÜGGETLENSÉG: az új energiapolitika megteremt hazánk energiatartó függetlenségét szövetségben Európával

Magyarország energiamport-függősége az elmúlt években meghaladta a 63%-ot, vagyis jóval magasabb, mint az átlagos uniós energiatartó függetlenség. A magyar energiatartó függetlenséget jól mutatja, hogy a hazánkban felhasznált energiaforrások 82%-a fosszilis energiahordozókból származik annak ellenére, hogy ilyen energiahordozókban kifejezetten szegények vagyunk. A földgáz-ellátás terén a legsúlyosabb a helyzet: **Oroszország adja teljes földgáz igényünk 70%-át**. A hazai villamos energia-termelés nagyrészt fosszilis energiahordozókra, illetve a paksi atomerőmű szolgáltatja atomenergiára épül. Az előállított villamos energia 42%-át

a paksi atomerőmű blokkok, míg közel 50%-át fosszilis energiahordozók szolgáltatják. Az energiatartósságot tovább súlyosbítja a magyar háztartások nagyarányú földgáz fogyasztása, illetve az Európában harmadik legmagasabb energiatartóssága. 2006-os és 2009-es gázválságot követően az Ukrajna ellen indított területszerző háború bebizonyította, hogy Oroszország kiszámíthatatlan partnerré vált, akire nem bízhatjuk a magyar háztartások fűtését és áramellátását.

Mindezen tények tudatában a Demokratikus Koalíció Európával szövetségben kívánja csökkenteni hazánk, illetve a magyar háztartások energiatartósságát. **A DK az orosz függőséggel szemben az Európai szövetséget választja.** Az európai energia unió ellátásbiztonságunk és energiatartósságunk garanciája. Az orosz energiapolitika kiszámíthatatlansága és az ellátászavarok ellen az energia unió és az európai szolidaritás, az összekapcsolt európai energetikai rendszer jelent védőhálót.

Energiatartósságunkat **második lépcsőben a magyarországi energiatartóssággal fokozhatjuk:** a megtermelt hazai új energia hosszútávon szükségtelenné teszi a milliárdos oroszországi gáz- és olajimportot. Az új energiákba való befektetések hozzájárulnak Magyarország energiatartósságának csökkentéséhez, végső soron a háztartások energiatartósságát csökkenthetjük. Az új energiák részarányának növelésével, energetikai befektetésekkel megszűnik a magyar nemzetgazdaság fosszilis energiahordozóktól, valamint nukleáris fűtőanyagoktól való függősége. Ennek megvalósítása évtizedeket vesz igénybe, de nincs vesztegetni való időnk.

Fontos említést tenni a palaközvetekben megbújó gázkészletek kiaknázásában rejlő potenciálról is. Egyes szakértői becslések szerint 1000 milliárd köbméter palagáz található a Makói-árokban, ami száz évig is fedezhetné a magyar gázfogyasztást. A DK meggyőződése, hogy ebben az ügyben felelős politikai döntéshozók csak független gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi hatástanulmányok tudatában foglalhatnak állást. Ezért a magyar Energia Akadémia **hatáselemzéseire hagyatkoznánk a palagáz készlet kitermelése kapcsán.**

6. PILLÉR

KUTATÁS, FEJLESZTÉS, INNOVÁCIÓ: az új energiapolitika paradigmaváltást eredményez a magyar kutatás-fejlesztésben

Ha nem fektetünk nagyobb hangsúlyt az oktatásra, a kutatás-fejlesztésre, a humán erőforrás fejlesztésére, végül természetesen le fogunk szakadni az egyre éleződő világversenyben. 2012-ben Japánban 1200, az USA-ban 350, a 28 tagú EU-ban csak 30, míg **Magyarországon kevesebb, mint négy szabadalom jutott egy millió emberre.** Európa s benne Magyarország számára az egyetlen esély a megújulásra a minőségi oktatás, a versenyképes tudás, a kutatás-fejlesztés. Akadályozó tényező ugyanakkor, hogy számos kutatási eredményt, találmányt a társadalom ki sem használ igazán, az innováció sok esetben beváltatlan csekk marad. A magyar kutatói kapacitás hagyományosan erős, azonban a kedvezőtlen hazai környezet elősegítette az agyelszívás folyamatát, amelynek következtében a letehetősebb magyar kutatók a tengerentúlon tevékenykednek.

A DK ezért külön hangsúlyt kíván fektetni energetikai politikájában a kutatás-fejlesztésre, az innovációra. A magyarországi innovációs kapacitás megerősítéséhez **egyetemi alapú kutatói bázis fejlesztésére, magyar Energia Akadémiára, külön innovációs alap felállítására,** valamint az innovációnak kedvező szabályozói környezet kialakítására van szükségünk. A fosszilis energiahordozók, valamint nukleáris technológiák importja nem segíti a magyar innovációs kapacitás fejlesztését. Ezzel szemben a gazdaság- és iparpolitika központjába helyezett új energiapolitika nem csak technológiai fejlődést jelent, de a technológiai paradigma váltás reményét adja: megteremti a fosszilis energiahordozókon alapuló gazdaságból az új energiára épülő okos, fenntartható fejlődés lehetőségét.

Magyarország méretéből adódóan csak innovatív iparágazatokkal, mint az új energia lehet versenyképes a regionális és globális versenyben. Gazdaság- és iparpolitikánk centrumába ezért az új energiafejlesztéseket állítjuk, amely valóban növeli hazánk export lehetőségét, a magyar innovációs kapacitást. A DK a következő években arra törekszik, hogy **Magyarországot új energia-technológiai nagyhatalommá tegye.** Ez nem tudományos utópia, hanem a 21. század aktív gazdaságpolitikájának legfontosabb építőköve.

7. PILLÉR:

KÖRNYEZETBARÁT GAZDASÁG

Az új energiapolitika legismertebb, ezért részletes kifejtést nem kívánó hatása, hogy óvja **környezetünket,** csökkenti a globális felmelegedés káros hatásait. Az megújuló energiaforrások környezetre gyakorolt jótékony hatására a DK pozitív hatásként tekint.

III. FEJEZET – A DK „ÚJ ENERGIA PROGRAMJA” (ÚEP)

A fentiek fényében a Demokratikus Koalíció a következő ajánlatot teszi Magyarország új gazdasági-ipari-energetikai programjára:

A. ÚJ ENERGIA A GAZDASÁGBAN – A MAGYAR ENERGIAFORDULAT

Magyarországon az új energiák sokszor csak üres alternatívaként kerülnek bemutatásra az olajjal, a földgázzal és az atomenergiával szemben. Az elmúlt években pedig egyre jobban háttérbe került az új energia fejlesztése. Ez a világgazdasági folyamatok totális félreértésén alapuló végzetes stratégiai hiba, amely teljes tévútra viheti a magyar gazdaságot a következő évtizedekben. Európa és Magyarország gazdasági és ipari növekedésének záloga az új energiákba való befektetés. Az új energia nem csak több munkahelyet teremt, mint bármilyen atomerőmű-beruházás vagy gázszerződés, de gazdasági növekedésünk alapja is lehet. **A német energiafordulathoz hasonló reformra van szükségünk**, ha Magyarországot újra az európai unió él-tanulói között akarjuk látni. Az új energiát előtérbe helyező gazdaságfejlesztési modellel valódi energiafüggetlenséget, gazdasági fellendülést, új munkahelyek tízezreit lehet megteremteni Magyarországon is.

1. ÚJ ENERGIA CÉLSZÁMOK

A DK lehetőségként tekint a fosszilis energiahordozók csökkenő árára, az ebből származó megtakarítást arra kell felhasználnunk, hogy – Németországhoz hasonlóan – a megújuló energiák részarányát növeljük Magyarországon atomenergetikai beruházások helyett.

A DK szerint ezért **új magyar energia célszámokra van szükségünk: 2020-ra az energiafelhasználásunk egynegyedének (25%) új energiákból kellene származnia, 2050-re pedig kétharmados (66%) új energiárészesedést** írnanék elő. Az uniós energiahatékonyság célszám 27%-ra való növelését 2030-ig szintén jogilag kötelezővé tennék a magyar háztartások érdekében.

2. ÚJ ENERGIAFORRÁSOK ATOMERŐMŰ HELYETT

A DK szerint a megújuló energia sokkal jobban megéri, a Paks2 beruházás pedig stratégiai hiba. Ezért a DK **az orosz paksi hitelszerződést felmondaná, a beruházást pedig haladéktalanul leállítaná.**

A Demokratikus Koalíció alapvetően **nem atomenergia-ellenes**. Az atomenergia kivezetésének legfőbb oka nem az, hogy a nukleáris technológiák kapcsán számos biztonsági, vagy környezetvédelmi aggály merül fel, a paksi atomerőmű bővítés leállítását gazdasági racionalitás diktálja. Az új energiák ára rövidtávon az atomenergia alapú villamos energia árának felére csökken (a napenergiából származó villamos energia kilowattóránként éra 13-18 forint körül alakul, addig az atomenergia alapú villamos energia ára kétszer ennyi, 31-32 forint maradt). A paksi hitelre fordított erőforrások jobb felhasználása tényleges gazdasági növekedést, nagyarányú munkahelyteremtést és magyar energia függetlenséget hordoz magában. Hosszútávon nincs szükségünk atomenergiára, mivel egy újabb beruházás – technológia és fűtőanyag híján – tovább növelné Magyarország orosz energiafüggőségét.

A paksi atomerőmű bővítésére szánt összeget ezért arra kell fordítanunk a következő években, hogy 2037-től, a már meglévő paksi reaktorok időtartamának lejártával kiváltsuk az atomenergiát Magyarországon. A paksi atomerőműblokkok meghosszabbított élettartama 2032 és 2037 között jár le: a paksi egyes blokk 2032-ig termel, míg a 2-3-4 blokkok élettartama 2037-ig került meghosszabbításra. **A már meglévő atomreaktorok szakaszos leállása lehetővé teszi a magyar gazdaság és ipar számára a fokozatos átállást az új energiára.**

A megújuló energiák előállításának és termelési költségeinek elmúlt évekbeli radikális csökkenése, valamint az európai uniós országok energiahálózatának megvalósult és tervezett összekötése teszi feleslegessé hazánkban mind új atomerőművi blokk építését, mind a meglévő blokkok élettartamának ismételt meghosszabbítását.

A DK víziója szerint **2037-re megteremthető Magyarország atomenergia-mentes energia-ellátása. A 2037-es „nukleáris záró dátum”** – a reaktorok fokozatos leállításnak természetéből fakadóan – az új energián alapuló magyar gazdaság és ipar **automatikus céldátuma is egyben**. Legfőbb célunk, hogy 2037-től, Magyarország villamos energia ellátása semmilyen szinten ne függjön nukleáris technológiától.

3. ÚJ ENERGIA A MUNKAHELYTEREMTÉSBEN – KÜLÖNLEGES GAZDASÁGI ÖVEZETEK ÉS AZ ÚJ ENERGIA IPAR

Fényényi a távolság Budapest és környéke, illetve egyes szegényebb magyarországi térségek fejlettsége, életminősége között. Gondoskodni kell ezért a gazdaságilag leginkább elmaradott, legsúlyosabb szociális válsághelyzetben lévő régiók fejlesztéséről. Azt akarjuk, hogy induljon program a legelmaradottabb térségek **különleges gazdasági övezetké nyilvánítására**, amelyek fölzárkóztatását közvetlen állami-uniós befektetésekkel, **célzott új energiaipari beruházásokkal**, képzésekkel, munkahely-teremtéssel, a helyközi közlekedés fejlesztésével segítenék.

Az új paksi beruházás helyett nagyszabású megújuló energia programba, a **„magyar energiafordulatba” akarunk kezdeni a munkanélküliség által leginkább sújtott magyar megyékben**. A Paks2 beruházástól legjobb esetben is tízezer új munkahelyet várnak az építés időtartama alatt, míg az új atomerőmű működtetéséhez kevesebb, mint tizedennyi munkahelyre van szükség. Ezzel szemben ha a megújuló energiaforrások térnyerését nem akadályozzuk diszkriminatív adókkal és termékdíjakkal, a Bizottság számításai szerint 20 ezer új munkahelyet hozhatunk létre öt éven belül.

A magyar gazdaságot meghatározó, **autóipari beruházásokhoz hasonló új energia-ipari befektetésekre van szükség** Tolna, Bács-Kiskun, Békés, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád megyékben. Ezekben a szociális válsághelyzetben lévő megyékben képzeljük el a különleges gazdasági övezetek kialakítását, ahol az új energiára épülő gazdaság és iparfejlesztés kerül a központba. A 2020-as évek húzóágazata, a Mercedes és Audi beruházásokhoz hasonló léptékű megújuló **összeszerező üzemek létesítése** lesz (napelem, szélerőmű turбина gyár) ezeken a területeken. A magyarországi megújuló energiaipari kapacitás növeléséhez minden támogatást meg kell adni (befektetési ösztönzés, adókedvezmény, állami területek rendelkezésre bocsátása). Külön iparfejlesztési lehetőség adódik az **energiatakarékos építkezéshez és felújításhoz szükséges termékek** (pl.: szigetelések, nyílászárók, aktív és passzív technológiák, fűtési-hűtési rendszerek) előállítására terén is.

4. ÚJ ENERGIA AZ ADÓPOLITIKÁBAN

A DK a napelemekre és szélerőművekre kivetett termékdíj azonnal kivezetése mellett foglal állást. A DK továbbá javasolja, hogy a napelemekre, szélturbinákra, illetve egyéb új energi-

ával kapcsolatos eszközök vonatkozó általános forgalmi adó (ÁFA) kulcsa az uniós szabályoknak megfelelően legalacsonyabb, vagyis 5%-os legyen, továbbá, hogy az Unió erre a terméksoportra engedélyezze a 0%-os ÁFA-t¹¹.

A DK ezzel párhuzamosan kezdeményezi, hogy az Európai Unió a közös hozzáadottértékadó-rendszerrel szülő irányelvben tegye lehetővé megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó termékek 0%-os ÁFA kulcsát. Ennek nem csupán derogáció, egyszeri engedélyezés formájában kell megjelennie az uniós szabályozásban, hanem általános útmutatásként, amellyel Európa ösztönzi az új energia befektetéseket saját területén.

5. ÚJ ENERGIA OTTHON – MAGADNAK: EGYMILLIÓ NAPELEM ÉS HÁZI SZÉLERŐMŰ

A DK támogatja a közösségi energiatermelést, amely folyamat végén **a háztartások nem csak önellátóak lehetnek, de villamos energia termelőként tevékenykednek** („rázd fel magad”/”termeld magad” program, vagy „add a tetőd” program, vagy „áramot a szomszédtól” program). Az új energia program négy lépcsőben képzeli el a magyar háztartások energia-önellátásának megteremtését.

A DK támogatja a **háztartások egyéni erőfeszítéseit**, hogy otthoni új energia beruházásokkal (napkollektor, napelem, házi szélenergia, földhő) önellátóak lehessenek, azonban nagyobb hangsúlyt kíván fektetni a közösségi energiatermelésre.

A szomszédok összefogásával hozzunk létre helyi szintű **energiacsatlódásokat**. 5-10 szomszéd összefogásával épüljön szélenergia, vagy valósuljon meg napelem beruházás, amely első lépésben kiválthatja a családok éves villamos energiafogyasztását. Ezért támogatnánk **egymillió új napelem, napkollektor és házi szélenergia telepítését!** Ez kormányzati és uniós támogatás nélkül nem mehet végbe, ezért a DK a következőképpen finanszírozná a házi erőműveket: 75%-ban uniós forrásokból, 15%-ban állami vissza-nemtérítendő támogatásból, 10%-ban pedig állami garancia mellett felvett alacsony kamatozású lakossági hitelprogramokkal. **A 10%-os lakossági önrész törlesztésére több lehetőség is mutatkozik:** a háztartás által elektromos hálózatba betáplált energia árából tulajdonképpen az energiaszolgáltató törleszti a lakossági önrészt, vagy hagyományos módon, az alacsonyabb energiaszámlák révén keletkező megtakarításból a háztartás visszatörleszti a házi energiatermelés-beruházás költségét.

Település szintű összefogással teremtsük meg saját falunk, községünk vagy városunk energia ellátását. A település szintű új energiaellátás során a település **lakosai vásárolhatnának részesedést** az új energiát előállító nagyobb szélenergia, napelem parkban az önkormányzatok és az energia vállalatok mellett. A megújuló erőműben vásárolható részesedéssel a települések lakosai szintén nagymértékben csökkenthetik energiaszámláikat, részben saját tulajdonú villamos áramot használnának fel.

Negyedik lépcsőben hozzunk létre **nagyszabású szél- és napelem parkokat** (pl.: állami autópálya-rendszer mentén, az állami szántóföldek szélein, termelésből kivont területeken úgy hogy az adott területeket az állam 90 évre megújuló energiatermelés céljából használatra bocsátja). Ebben az esetben szintén megteremthető lenne a lakossági részesedés (**energiaszövetkezetek**), amely hosszútávon jövedelemgeneráló hatással is bírna.

6. ÚJ ENERGIA OTTHON – MÁSOKNAK

A DK szerint új energia törvényben kellene előírni a **háztartások által előállított plusz energia kötelező hatósági átvételét**, valamint a megújuló energiák hálózatba való betáplálási

tarfiáit a német megújuló energiátörvény mintájára. **A betáplálási tarifákat sávosan határoznánk meg** úgy, hogy a legkisebb háztartási termelő kapná a legmagasabb árat az előállított energiáért, míg a települési, illetve megújuló energia parkok méretgazdaságosságukból kifolyólag alacsonyabb díjazásban részesülnének. Az átvételi ár ezenfelül igazodik az erőmű típusához és méretéhez, valamint üzembe helyezésének évéhez.

Végül célunk a jövőben, hogy az eddigi energiaáramlást megfordítva a háztartások lassák el önmagukat és az ipari fogyasztókat energiával. Ehhez szükséges a magyar rendszerirányító MAVIR átalakítása, hogy a magyar energiahálózat a megújuló energiákat be tudja fogadni (ún. csúcserőművek létesítése révén). Ehhez az EU 315 milliárd eurós befektetési alapja, valamint kormányzati források nyújtanak alapot.

7. ÚJ ENERGIAHATÉKONYSÁG MINT KÜLÖN ENERGIAFORRÁS

Olyan energiahatékonyságot szolgáló tartós megoldásokra, befektetésekre van szükségünk, amelyek hosszú távon is alacsonyan tartják a rezsizsámlákat. **A lakóházak energetikai felújításával a háztartások energiateljesítménye felére csökkenthető.** A lakóépületek megfelelő felújítása tehát 50%-os rezsicsökkentéssel érne fel. Ezért kiállunk a lakóépületek felújítását célzó támogatási programok azonnali újraindítása mellett. Ezeknek a programoknak a legsérülékenyebb társadalmi rétegeknél kell kezdődniük.

A DK nagy hangsúlyt fektet a magyar háztartások nagy többségét sújtó energiaszegénység felszámolására. Ez véleményünk szerint hosszútávon csak a lakóépületek **uniós társfinanszírozás melletti energetikai korszerűsítésével** érhető el. A DK a házi energiatermelési beruházások finanszírozásához hasonló konstrukciót ajánlana a magyar háztartásoknak: az energetikai korszerűsítés (szigetelés, ablakcsere, korszerű fűtési rendszer stb.) 75%-ban uniós, 15%-ban vissza-nemtérítendő állami támogatásból és 10%-ban állami garancia mellett felvett alacsony kamatozású lakossági hitelprogramokkal segítené. Az energiaszegénység felszámolását célzó programnak a legsérülékenyebb társadalmi rétegeket kell céloznia. A DK kiemelt célkitűzése, hogy a magyar háztartások túlnyomó többségét sújtó energiaszegénységét 2025-re teljes mértékben megszüntesse.

8. GÁZSTOP HÁROM LÉPCSŐBEN

A DK 2020-tól **megtiltaná a közberuházás keretében (állami, vagy önkormányzati szerepvállalás mellett) megvalósuló új ingatlanépítések esetében az olaj-, vagy gáz alapú fűtés használatát**, 2020-tól kezdve ezen épületek energiaellátását teljes mértékben új energiák felhasználásával kellene fedezni. A DK 2025-től a közpénzben (állami vagy uniós támogatásban) részesülő új ingatlan beruházások esetében sem engedélyezné az olaj-, illetve gázfűtés bevezetését. **2030-tól pedig teljes gázstopot rendelnének el Magyarországon:** már magánberuházás keretében megvalósuló új ingatlan építések során sem lehetne olaj-, vagy gáz alapú fűtést használni. Ma a gázzal fűtött lakások aránya 62,9 százalék. Végülünk, hogy 2037-re, a paksi atomerőmű blokkok időtartamának lejártával a már meglévő ingatlanokban is lecseréljük a magas rezsizsámlák fő okát, az olaj-, illetve gázkazánokat.

A DK nagyarányú támogatást nyújtana, hogy megszüntessük a gáz és olaj alapú fűtési rendszereket Magyarországon. A DK a rendelkezést **építésügyi szabályozásban** tenné kötelezővé.

9. ÚJ TÁVFŰTÉS

Ma **Magyarországon a háztartások ötöde, vagyis közel két millió ember függ a távfűtéstől.** Magyarországon 655 ezer lakásban van távfűtés, ezt 95 településen 207 hőszolgáltató (80%-ban gázüzemű erőmű) biztosítja. A távfűtés túlnyomó részben fosszilis tüzelőanyagok elégetésével történik. A drága import fosszilis energiahordozók a magas rezsizsámlák egyik

¹¹ Jelenleg a legalacsonyabb engedélyezett ÁFA kulcs 5%, azonban az Európai Bizottság felhatalmazást adhat a minimális mértéknél alacsonyabb vagy akár 0%-os adókulcsra is.

fő okozói. Mivel a hőtermelés a távhőszolgáltatás költségeinek 65-70 százalékát teszi ki, ezért a hőtermelés költségének további csökkentése jelenti a távfűtéssel rendelkező lakások energia számláinak csökkentését. A DK mintának tekinti Dániát, ahol 2020-ban már kizárólag megújuló forrásból kívánják megoldani a távfűtést.

A DK ezért a magyar távfűtési rendszer reformjára törekszik. A DK új magyar távfűtési programot indítana, amelynek alapja, hogy a távfűtésre csatlakozó háztartások függését megszüntessük a drága fosszilis energiahordozóktól, az orosz földgáztól. A DK 2032-2037 között fokozatosan kivezetné a gáztüzelésű erőműveket, 2037-től kezdve pedig csak **új energia használatát** engedélyezné távfűtési célú erőművek esetében.

Az új energiák hasznosításával a távfűtésben gazdaságosabb energiaellátásról gondoskodhatnánk. A DK ezért támogatja **a biomassza, a geotermikus energia, a hulladék, illetve a szennyvíz-hő nagyarányú felhasználását a távfűtésben**. Jobban ki kell használnunk Magyarország geotermikus adottságait mint kimeríthetetlen energiaforrást. **Geotermikus energiát** felhasználva, a természetes vagy mélyfúrású kútból származó forró víz csak hatékony távfűtési rendszerekkel juttathatja el a hőt háztartásokig.

10. ÚJ ENERGIATÁROLÁS

Energiatárolás nélkül nem létezhet magyar energiafordulat. Az új energiatermelési módok előre nem tervezhető jellege miatt kihívást jelentenek az elektromos infrastruktúra számára. Bár az energia unió a keresztezőkapacitások megteremtésével hozzájárul egy stabil európai elektromos hálózat kialakításához, ez nem elegendő. Magyarországnak is ki kell alakítania a saját hálózatának kiegyensúlyozott működéséhez szükséges eszközöket („csúcserőművek”). Ennek két pillére: **szivattyús tározó erőművek, valamint a háztartások megújuló energiatermeléséhez kapcsolódó akkumulátorok**.

A környezetvédelmi szempontok figyelembevételével nagy kapacitású **szivattyús tározós erőművek** építését javasoljuk, amelyek képesek felhasználni a túltermeléskor keletkezett áramot, majd csúcsidőszakban azt visszajuttatni a hálózatba. Magyarországon számos használaton kívüli bánya található, új technológiáknak köszönhetően ezekben környezetkímélő módon kialakíthatók a tározós erőművek. A program finanszírozására igénybe vehető az ún. Juncker-terv 315 milliárd eurós befektetési alapja. A háztartásokban kialakított megújuló energiaforrások mellett támogatásban kell részesíteni – a németországi példához hasonlóan – a kis méretű **háztartási akkumulátorok** beszerzését és beépítését.

B. KUTATÁS, FEJLESZTÉS, INNOVÁCIÓ

11. EGYETEMI BÁZISON ALAPULÓ KUTATÓHÁLÓZAT, MAGYAR ENERGIA AKADEÉMIA

A magyar energiafordulat végrehajtásához szükséges a magyar megújuló **energiakutatási kapacitás erősítése**, amelynek egyetemi bázison kell alapulnia. A felsőoktatási intézményekre épülő kutatási kapacitásnak **hálózatos formában** kell felépülnie, miszerint a hálózat alappilléreit a mérnök-, illetve természettudományi képzéssel rendelkező egyetemek, főiskolák alkotják. A következő időszakban szükséges a magyar felsőoktatási intézményekben a megújuló energiákra vonatkozó kutatások, képzés támogatása, ami elsősorban a Magyar Villamos Művek (MVM) feladata lenne.

A DK javaslatot tesz a Magyar Energia Akadémia megalapítására, amely a legjobb nemzetközi gyakorlatokra építve a magyar kutatói kapacitást kihasználva meghatározó szerepet töltené be az új energiatechnológiák kutatása terén. Az Akadémia nemzetközi és hazai kutatási projektek lefolytatása mellett magántőke bevonásával a kutatási eredmények gyakorlatba való átültetésére koncentrálna. Az Akadémia létrehozása hozzájárulna az elmúlt

években tapasztalható agyelszívási folyamat megállításához, a magyar kutató kapacitás megtartásához. A DK elképzelése szerint az Akadémia letéteményese lesz a magyarországi bejegyzett szabadalmak ugrásszerű növekedésének. A DK azzal az ambícióval hozná létre a Magyar Energia Akadémiát, hogy Magyarországon fejlesszük ki a 21. sz. második felének meghatározó új energiával kapcsolatos leginnovatívabb technológiáját.

12. ÚJ ENERGIA INNOVÁCIÓS ALAP LÉTREHOZÁSA – BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A DK javasolja egy külön **innovációs alap** felállítását, amelynek célja, hogy kiszámítható forrást nyújtson a magyar új energiaipar technológiai fejlesztéseinek ösztönzésére. Az alap ugyanakkor lehetővé tenné a hazai és a külföldi kutatási eredmények hasznosítását, valamint az innovációs infrastruktúra fejlesztését. Az alap finanszírozza ezenfelül az Energia Akadémia kutatásait, elsősorban új energiafejlesztéseket, az új energia kutatással foglalkozó kis- és középvállalkozások tevékenységét, valamint a magyarországi energetikai képzést. Az alaphoz kerül minden új energiával kapcsolatos kutatási, fejlesztési és innovációs pályázati forrás, valamennyi nemzetközi tudományos intézményben és tudományos programban való részvétel koordinálása. Az alap feltöltése egyrészt **uniós forrásokból, másfelől a nagy fosszilis energiát termelő, illetve forgalmazó vállalatokra kivetett innovációs energetikai adóból oldható meg**.

13. „ÚJ ENERGIA” KÍSÉRLETI PROJEKT

A DK létrehozna az „új energia” kísérleti projektet, amelynek keretében egy magyarországi település öt éves időtávlaton energiaszükségletét teljes mértékben új energiából fedezné. A település kiválasztása az állam által kiírt pályázat útján történne, amelynek nyertesét egy az új energia szempontjából szimbolikus napon hirdetnék. A győztes település energetikai átállását a Magyar Energia Akadémia kutatói kiviteleznék. A kísérleti projekt keretében először helyi szinten próbáljuk ki az új magyar energiafordulat gyakorlatba való átültetését. A győztes település sikeres energetikai átalakítása példaként szolgálna Magyarország többi része előtt, a pályázat sikeres megvalósítása lökést adna a magyar energiafordulatnak.

C. KORMÁNYZATI STRUKTÚRA

A DK szerint az új energiapolitikához új kormányzati struktúrára is szükség lenne. Az új kormányzati struktúrának tükröznie kell a fenti ambiciózus terveket, amely szerint az új energiatermelés a gazdaságfejlesztés központjába kerül.

14. ÚJ EGYSÉGES ENERGETIKAI KORMÁNYZÁS, ÚJ ENERGIA FEJLESZTÉSI BANK

A 2014-2020-as időszak fennmaradó részében, valamint a 2020-2026 közötti uniós többéves költségvetésben külön forrásokat szentelnénk az új energia és energiahatékonysági beruházásokra egy **Új Energia Operatív Program** keretében. Mivel az energetikai fejlesztések a gazdasági, iparfejlesztési és munkahelyteremtő programunk középpontjába kerültek, a következő uniós programozási időszak forrásainak jelentős többsége ebben a fejlesztési programban kerülne felhasználásra.

Az energetika gazdaság- és iparfejlesztésben elfoglalt kiemelt helye miatt külön **energiaügyi minisztérium** kialakítását támogatjuk, amely felelős lenne a magyar energiafordulat és az új energiatorvény végrehajtásáért. Ezenkívül a magyar energiafordulat végrehajtásában aktívan részt venne a gazdasági, az ipari, a közlekedésügyi és a környezetvédelmi tárca is. Az új energetikai stratégia keretében javasolt kormányzati projektekért, azok végrehajtásáért, kivitelezéséért elsősorban az MVM lenne a felelős. Minden energetikai projekt az MVM

kezében összpontosulna, ami tükrözi egy jövődő balközép **kormány egységes központi energiaszemléletét.**

Az ambiciózus energetikai és gazdasági program végrehajtása nem mehet végbe **Új Energia Fejlesztési Bank (ÚEFB)** nélkül. A DK által javasolt ÚEFB az új energia és az energiahatékonysági beruházások fő eszközévé válna. A fejlesztési bank elsősorban a lakosság, kkv-k, önkormányzatok, valamint a kormányzati új energia beruházások finanszírozásában vállalna szerepet hazai, uniós és magánforrások igénybe vételével. A fejlesztési bank tevékenysége lökést ad a magyarországi új energiaipari befektetéseknek, illetve a nagyarányú munkahelyteremtéshez is hozzájárul.

15. ÚJ MAGYAR ENERGIATÖRVÉNY

A magyar energiafordulat végrehajtásához stabil jogszabályi háttérre van szükség, amelyet az **új magyar energiatörvény (energiafüggetlenségi törvény)** biztosítana. Az új energia törvény szabályozná a házi erőműveket üzemeltetők jogosultságait az elektromos hálózatok üzemeltetőivel szemben, amelynek keretében a házi erőművekkel ellátott háztartások csatlakozási garanciát kapnának az elektromos hálózatra csatlakozáshoz, átvételi garanciában részesülnének az általuk előállított energiára, valamint házi erőműveket üzemeltetők jogosultságok kapnának a törvényben szabályozott térítésre. Az energiatörvény továbbá a következőket szabályozná:

- a paksi bővítéssel kapcsolatos orosz hitelszerződés felmondása, a beruházás leállítása
- az energiához való alapjog lefektetése, a minimális energiaszolgáltatásra vonatkozó rendelkezések törvényi erőre emelése, az energiaszegénység teljes felszámolásának ambíciója
- különleges gazdasági övezetek kialakítása, ahol az új energiaipar állami támogatásban részesül gazdaság- és iparfejlesztési, valamint munkahely-teremtési célokból
- az új energia teljes energiaszerkezeten belüli részesedésének mértéke, az energiahatékonyságra vonatkozó magyarországi célszám, valamint a kötelező határkeresztezéző szállító kapacitást mértékének törvénybe iktatása
- a háztartások jogainak lefektetése az energiaszolgáltatókkal szemben, az otthoni termelésű energia kötelező hatósági átvétele, a differenciált betáplálási árak megszabása
- az új energiával kapcsolatos adópolitikai intézkedések törvényi erőre emelése (napelen, szélturbina termékdíj azonnal kivezetése, az új energiával kapcsolatos eszközökre először az 5, majd a 0%-os ÁFA kulcs bevezetése, vállalkozások új energia beruházások után igényelhető adókedvezménye)
- az új energiával kapcsolatos berendezések, valamint a lakóépületek energetikai felújításának kedvezményes lakossági finanszírozása, az intézkedések törvénybe iktatása
- a magyar távfűtési rendszer reformja, 2035-től kezdve nem használható gáztüzelési erőmű távfűtési célokra
- a magyarországi épületekre vonatkozó gázstoppal kapcsolatos intézkedések
- a MAVIR rendszerének alkalmassá tétele az új energiák betáplálására
- a magyar Energia Akadémia felállítása
- az új energia innovációs alap létrehozása

D. AZ EURÓPAI ENERGIA UNIÓ – A MAGYAR ENERGIABIZTONSÁG GARANCIÁJA

16. ÚJ MAGYAR ENERGIA – SZÖVETSÉGBEN EURÓPÁVAL

A Demokratikus Koalíció üdvözlöi a 2015 februárjában bemutatott európai energia unió kialakítására irányuló javaslatot, amely az EU, s benne Magyarország energiatartótlenségét, az energia árának tartós csökkenését és az energiatartótlenség hatékonyaságának fokozását eredményezi. A DK szerint az európai energia unió megteremtése az egyetlen út Európa energiatartótlenségéhez. Ezért a DK kiemelt ügyként kezeli az európai energia unió megteremtését, mivel az európai energiaközösség garancia arra, hogy egyetlen tagállam kormánya se tehesse függővé egyetlen monopolhelyzetben lévő energiatartótlótól az európai és a magyar emberek energiatartótlenségét.

A DK ugyanakkor számos ponton meghaladná az Európai Bizottság energiaunióval kapcsolatos javaslatát. Európának **közös nyersanyagvásárlásra** van szüksége, amellyel növelhetjük a harmadik államokkal, elsősorban Oroszországgal szembeni alkuperőnkét. A közös fellépés jelentős mértékben javítaná a tagállamok tárgyalási pozícióit, hiszen például a 10 milliós Magyarország az 500 milliós Európai Unió alkuperőjét élvezve juthatna gázhoz. **A DK a kormányközi szerződések kötelező teljes átláthatósága mellett foglal állást,** legyen szó nukleáris beruházásokról vagy hosszú távú földgázvásárlási megállapodásokról. A DK szerint a jövő európai energia uniójának a „hatékonyaság először” alapelvre kell épülnie. Ne indíthatassanak el a tagállami kormányok úgy milliárdos infrastruktúráis beruházásokat (pl.: gázvezeték), hogy nem néztük meg előbb: megújuló energiák részaránya vagy az energiatartótlenség növelésével kiváltható-e a beruházás.

A DK komolyan veszi a nemrég meghatározott, 2030-ig szóló uniós energia- és klímapolitikai célszámokat. Álláspontunk szerint **nem elegendő Magyarország jelenlegi vállalása, miszerint 2020-ra 14,65%-ra növelné az új energiaforrások részarányát** az energiaszerkezeten belül. Ezért mind az új energia részarányára, mind az energiatartótlenságra vonatkozó célszámok növelése mellett vagyunk. A DK prioritásként tekinti a tagállamok villamos energiatartótlenságának összekötésére. A javasolt uniós célszámot a DK kötelező erejűnek tekinti: 2030-ra Magyarország létesítsen villamos energia kapacitása 15 százalékának megfelelő határkeresztezéző szállító kapacitást a szomszédos országok irányába. Ezzel kiválthatóak az ellátási zavarokból fakadó áramkimaradások, valamint lehetővé tehetjük az új energiák tervezett nagyobb részarányát a magyar energiaszerkezeten belül. **A határkeresztezéző kapacitások kötelező magyarországi mértékét törvényi szinten kell szabályozni.** Az infrastruktúráis beruházások (cseppfolyósított gáz terminálok, villamos energia- és gáz interkonnektorok) lehető legnagyobb részét EU-forrásokból kell finanszíroznunk. Erre lehetőséget nyújt a Juncker-csomag, amely 315 milliárd európai befektetési alap kialakítását célozza.

Az USA-val megkötendő szabadkereskedelmi megállapodás keretében **lehetővé kell tenni az EU gáz- és kőolajszükségletét kielégítő importot,** ami nagymértékben hozzájárul az orosz energiatartótlenség csökkentéséhez. A DK üdvözlöi, hogy az energiauniós javaslat keretében komoly hangsúly kerül a lakóépületek energiatartótlenségének uniós forrásokból történő növelésére, energetikai felújítására. Komoly figyelmet szentelünk az energiaszegénység csökkentésének, amely a magyar háztartások jelentős részét érinti.

Európa energiatartótlenségének megteremtése érdekében az Energia Unió megalkotása kiemelkedően fontos mérföldkő. A DK szerint időhúzás és tagállami különutak helyett azonnal meg kell kezdenie a működését.

E. ÚJ ORSZÁGIMÁZS – MAGYARORSZÁG AZ ÚJ ENERGIA ORSZÁGA

A DK új országimázst építene, amire jó alapot adna a fent kifejtett magyar energiafordulat, a kutatási és innovációs potenciál megerősítése, a Magyar Energia Akadémia létrehozása és az új energia kísérleti projekt indítása. A DK **szimbolikus lépés**nek tartaná, ha napelemek kerülnének a magyar Országgyűlés tetejére, amely legalább részben fedezné a parlament energiafelhasználását. Célunk, hogy két évtizedes időtávlatban az új energia és az innováció szinonimája Magyarország legyen.

MELLÉKLETEK

1.SZ. MELLÉKLET AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG 15 PONTOS AKCIÓTERVE AZ ENERGIA UNIÓ LÉTREHOZÁSÁRA

1. A már létező energiával kapcsolatos szabályozás végrehajtása elsődleges feladat az energia unió kialakításához.
 - A Bizottság minden rendelkezésére álló eszközt igénybe vesz, hogy a tagállamok betartsák a 2009-ben elfogadott harmadik energia csomag rendelkezéseit (a termelés és a hálózatüzemeltetés szétválasztása, megerősített fogyasztó jogok), illetve a szigorú uniós versenyjogi szabályozást.
2. Az Európai Uniónak diverzifikálnia kell a földgáz ellátását, rugalmasan kell reagálnia a földgáz ellátási zavarokra.
 - A Bizottság 2015-16-ban javaslatot tesz egy földgáz diverzifikációs-rugalmassági csomagra.
 - A Bizottság átfogó stratégiát készít Európa cseppfolyósított gázzal (LNG) való ellátására, valamint annak tárolására.
 - A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve alternatív földgáz ellátó útvonalak kialakításán dolgozik, mint a déli gáz folyosó kialakítása, a Mediterránrum és Algéria adta lehetőségek kihasználása. A Bizottság szem előtt tartja Európa egyetlen ellátótól való függőségének csökkentését.
3. A kormányközi megállapodásoknak átláthatóknak kell lenniük, illetve minden tekintetben meg kell felelniük a hatályos európai jogszabályoknak.
 - A Bizottság 2016-ben úgy módosítja a kormányközi megállapodásokról szóló irányelvet, hogy az ilyen megállapodások uniós jog szerinti megfelelőségét még a megállapodás megkötése előtt ellenőrizték, a Bizottság részt vegyen a kormányközi tárgyalásokon, valamint egy általános szerződési klauzulát tenne kötelező, mely biztosítja a földgázszerződések átláthatóságát.
4. A megfelelő infrastruktúra alapfeltétel az egységes energiapiac megteremtéséhez, valamint a megújulóknak integrálásához az európai energiaellátásba.
 - A Bizottság támogatni fogja az energia infrastruktúrát javítani hivatott beruházásokat elsősorban az Európai Hálózatfejlesztési Eszköz (CET – Connecting Europe Facility), Európai strukturális és beruházási alapok (ERFA, ESZA, EMVA, ETHA, Kohéziós Alap), valamint a Stratégiai Beruházási Alap (European Fund for Strategic Investment, EFSI – Juncker-terv) segítségével.
 - A Bizottság megalakítja az Energia Infrastruktúra Fórumot a jobb koordináció érdekében, amelyen a tagállamok, EU intézmények és a régiók képviselői vesznek részt (az első találkozó 2015 második felében esedékes).

5. Az egységes belső energiapiac kialakítása, amely olcsó energiát biztosít az állampolgároknak, biztosítja az energiaellátás biztonságát, integrálja a megújulókat az uniós energiapiacra, koordinálja a tagállamok energiakapacitásait.
 - A Bizottság 2016-ban a villamos energia biztonsággal kapcsolatos irányelvre tesz javaslatot.
 - A Bizottság 2015-ben a villamos energia európai piacának új tervezésére tesz javaslatot.
6. A harmadik energia csomag által felállított európai szabályozói kapacitás további fejlesztésére van szüksége a belső energiapiac megteremtéséhez.
 - 2015-16-ban a Bizottság javaslatot terjeszt elő az ACER (Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége, Agency for the Cooperation of Energy Regulators), az ENTSO-E (európai villamosenergia-ipari rendszerirányító) és az ENTSO-G (a Földgáz Rendszerirányító Európai Hálózata) hatásköreinek megerősítésére.
7. Erőteljesebb regionális együttműködés az egységes uniós energiapiac megteremtése érdekében: a Bizottság ezért iránymutatásokat tesz a tagállamok és egyéb érintettek bevonásával a szorosabb regionális együttműködés megteremtéséért.
8. Nagyobb átláthatóság az energia költségek és árak kapcsán.
 - A Bizottság két évente jelentést készít az energiaárakról, a tagállami adók, valamint támogatások szerepéről, amelynek célja a hatóságilag szabályozott árak kivezetése.
 - A Bizottság álláspontja szerint külön figyelmet kell szentelni nemzeti és helyi szinten a leginkább sebezhető társadalmi csoportokra, az energiaszegénység csökkentése érdekében szociális politikák hatékony alkalmazására van szükség.
9. Az Európai Tanács 2014 októberében elfogadta az energiahatékonyság célszám 27%-ra való növelését 2030-ig (indikatív, jogilag nem kötelező cél).
 - 2015-16-ban a Bizottság felülvizsgálja a vonatkozó energiahatékonysággal kapcsolatos irányelveket.
 - A Bizottság szerint a tagállamoknak és régióknak jobban kellene hasznosítaniuk az európai uniós forrásokat a lakóépületek energetikai felújítására.
10. A lakóépületek felújítása hatalmas potenciállal rendelkezik az energiahatékonysági célszámok teljesítése terén (a fenntartható fűtés-hűtés csökkenti a háztartások energiaszámláit, csökkenti az EU energia import függőségét, hozzájárul az európai energiabiztonság megteremtéséhez, csökkenti az energiaárakat).
 - A Bizottság ezért előterjeszt egy „Intelligens finanszírozás az intelligens épületekért” kedvezményezést, amely a már létező források jobb kiaknázását célozza az épületek energiahatékonyságának növelése érdekében.
 - A Bizottság stratégiát dolgoz ki az energiahatékony fűtés-hűtés rendszerekbe való befektetések elősegítése végett.
11. Az EU-nak fel kell gyorsítania a közlekedés, illetve közúti szállítmányozási ágazat CO² kibocsátásnak csökkentését (dekarbonizációját), valamint az energiahatékonyság növelését.
 - A Bizottság ezért javaslatot tesz egy közúti szállítmányozási csomagra, amely a létező infrastruktúra ésszerűbb árazását (autópálya díjak) és az energiahatékonyság növelését (üzemanyag minőségi irányelv) tűzi ki célul.
 - A Bizottság akcióttervet készít az alternatív üzemanyagok, valamint a CO² kibocsátásmentes közlekedési eszközök szélesebb körű használatának érdekében.
12. Az Európai Tanács elfogadta a 2030-ig szóló energia- és klíma csomagot, amelynek végrehajtása hozzájárul egy ambiciózus globális klímaváltozás elleni szabályozáshoz.
 - A Bizottság szerint ehhez szükséges a kibocsátás kereskedelmi rendszer (ETS) reformja, illetve az ETS-s hatályán kívül eső ágazat esetében a megfelelő szabályozás.
13. A klíma- és energia csomag keretében az EU 27%-os megújuló célszámot tűzött ki 2030-ig.
 - Ennek elérése érdekében a Bizottság 2016-17-ben megújuló energia csomagot terjeszt elő, amely új uniós szakpolitikák kialakítását célozza a biomassza és a bioüzemanyagok terén.
14. Az EU-nak előremutató energia- és klímapolitikai célokat szem előtt tartó K+I (kutatás+innováció) stratégiát kell kifejlesztenie az európai globális technológiai vezető szerep érdekében.
 - A Bizottság ennek érdekében Stratégiai Energia Technológiai Tervet, valamint a közlekedés terén K+I tervet terjeszt elő 2015-16-ban.
15. A Bizottság a jövőben minden rendelkezésre álló diplomáciai eszközt igénybe fog venni, hogy a Bizottság egy erős, egységes európai álláspontot tudjon képviselni a harmadik országokkal szemben (energia ellátás, klíma politikai célok megvalósítása).
 - A Bizottság a külügyi főképviselettel és a tagállamokkal együttműködve újraéleszti az uniós energia diplomáciát.
 - A Bizottság a külügyi főképviselettel együttműködésben erősíti a harmadik államokkal való együttműködést a megújuló energiák, illetve az energiahatékonyság terén.
 - A Bizottság az uniós diplomácia minden eszközét beveti, hogy az uniós tagállamok hozzáférjenek harmadik országokbeli energiaforrásokhoz, valamint hogy az európai vállalatok piacra jussanak energia előállításával kapcsolatos technológiájukkal.

2. SZ. MELLÉKLET
A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK RÉSZARÁNYA AZ EU TAGÁLLAMAINAK
ENERGIASZERKEZETÉBEN (SZÁZALÉK, 2004-2013)

	ORSZÁG	2004	2010	2013	2020-RA VÁLLALT CÉLSZÁM
1	Svédország	38,7	47,2	52,1	49
2	Lettország	32,8	30,4	37,1	40
3	Finnország	29,2	32,5	36,8	38
4	Ausztria	22,7	10,8	32,6	34
5	Dánia	14,5	22	27,2	30
6	Portugália	19,2	24,2	25,7	31
7	Észtország	18,4	24,6	25,6	25
8	Románia	17	23,4	23,9	24
9	Litvánia	17,2	19,8	23	23
10	Szlovénia	16,1	19,3	21,5	25
11	Bulgária	9,5	14,1	19	16
12	Horvátország	13,2	14,3	18	20
13	Olaszország	5,6	10,5	16,7	17
14	Spanyolország	8,3	13,8	15,4	20
Átlag	EU-28	8,3	12,5	15	20
15	Görögország	6,9	9,8	15	18
16	Franciaország	9,4	12,8	14,2	23
17	Cseh Köztársaság	5,9	9,5	12,4	13
18	Németország	5,8	10,4	12,4	18
19	Lengyelország	6,9	9,2	11,3	15
20	Magyarország	4,4	8,6	9,8	14,65
21	Szlovákia	5,7	9	9,8	14
22	Ciprus	3,1	6	8,1	13
23	Belgium	1,9	5,7	7,9	13
24	Írország	2,4	5,6	7,8	16
25	Nagy-Britannia	1,2	3,3	5,1	15
26	Hollandia	1,9	3,7	4,5	14
27	Málta	0,1	1	3,8	10
28	Luxembourg	0,9	2,9	3,6	11

Új Köztársaságért
Alapítvány